

Trøndelag
fylkeskommune

Kunnskapsgrunnlag Planstrategi

Møte HU-N 3. april 2019

Regional planstrategi (RPS)

Hva er det og hvorfor skal vi ha det?

- **RPS** skal utarbeides i starten av hver fylkestingsperiode (krav i PBL)

- **RPS** skal inneholde:

UTVIKLINGSTREKK/ UTVIKLINGSMULIGHETER

UTVIKLINGSMÅL kort - og lang sikt

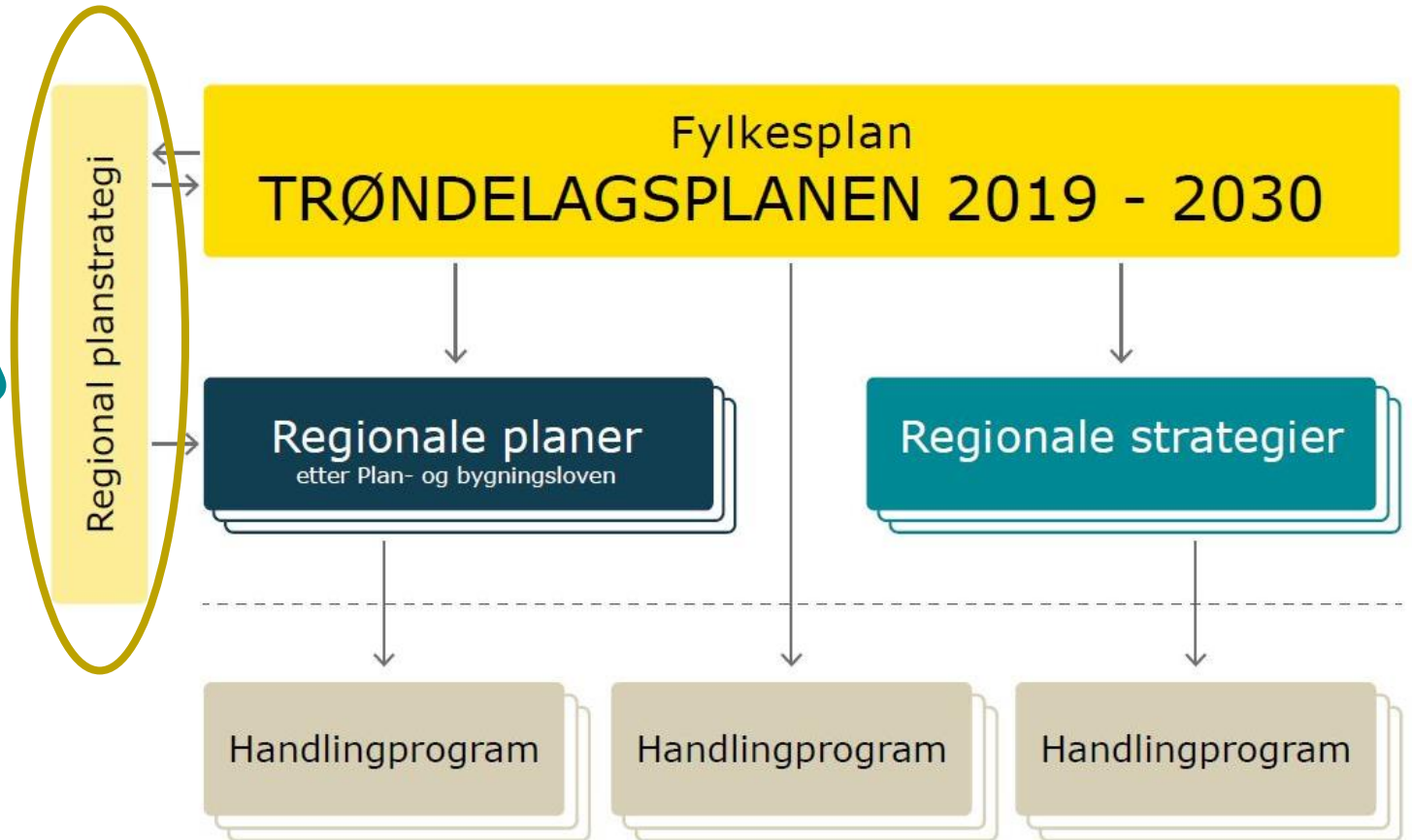
PRIORITERTE PLANOPPGAVER

- **RPS** skal legges til grunn for planarbeidet i statlige og regionale organer og i kommunene.
- **RPS** fastsetter strukturen i det regionale plansystemet

Det regionale plansystemet i Trøndelag i dag

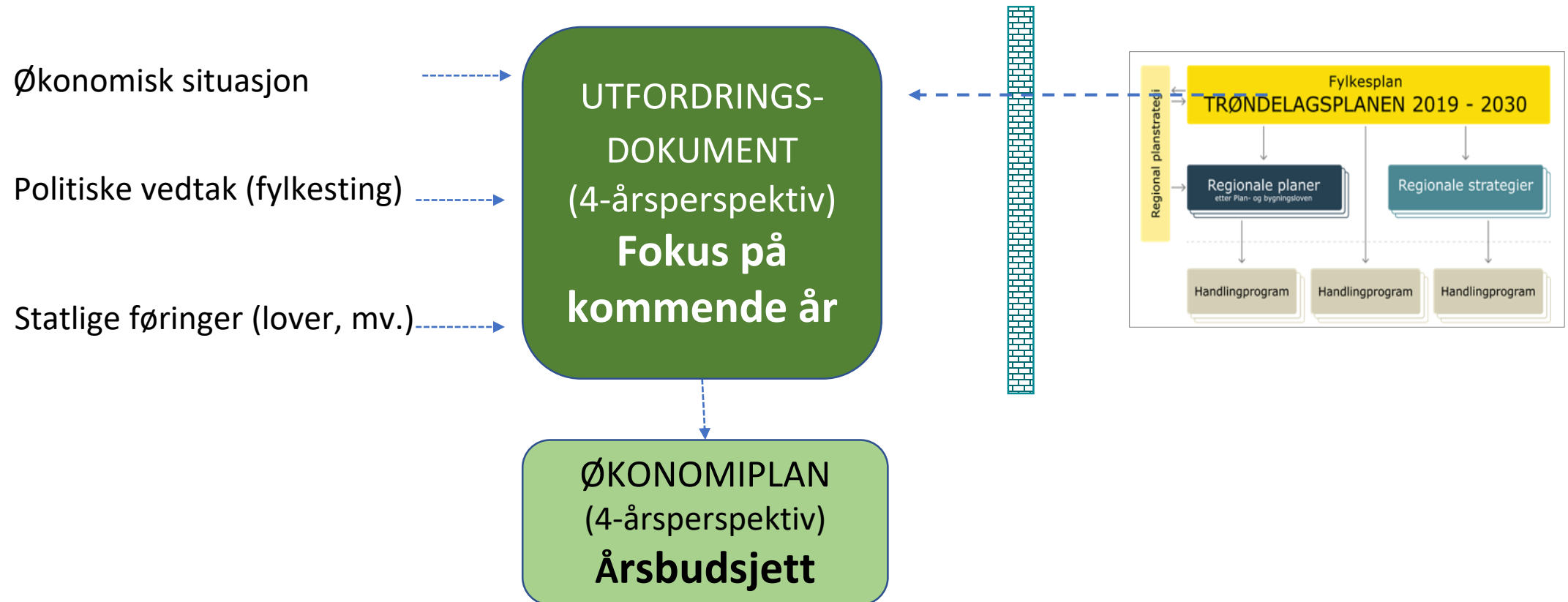
Regional planstrategi vektlegges i liten grad som politisk beslutningsgrunnlag

Trøndelag fylkeskommune - samfunnsutvikler og virksomhet

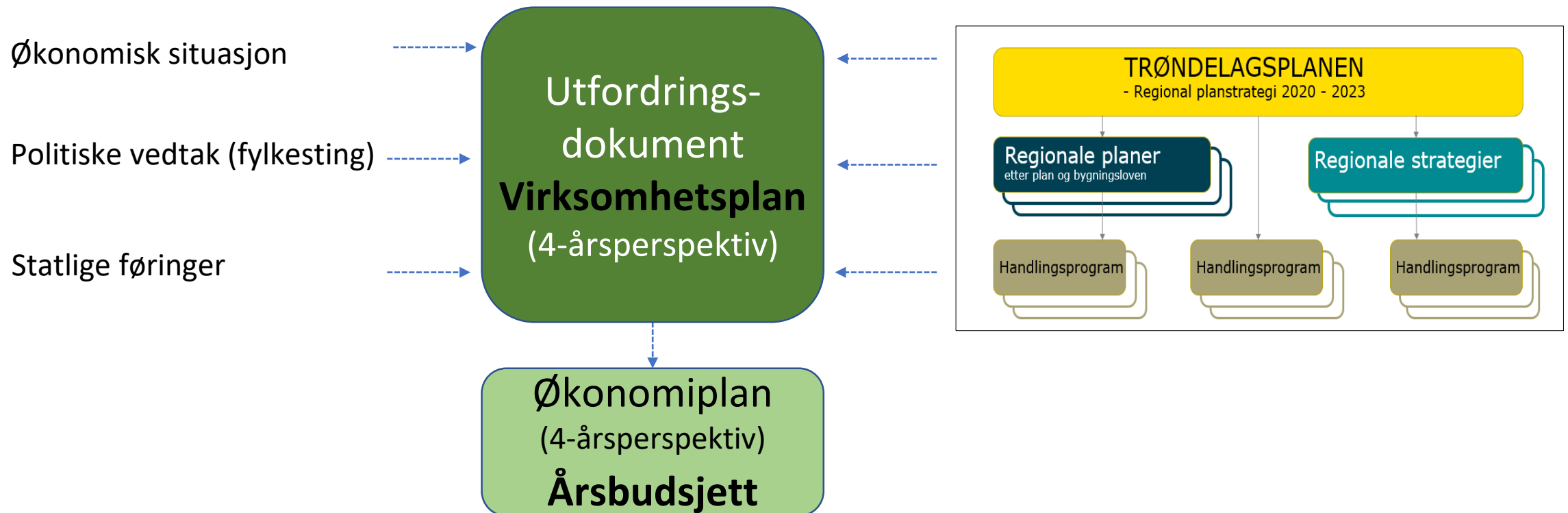
Slik har prosessen vært:

Trøndelag fylkeskommune - samfunnsutvikler og virksomhet

Slik kan prosessen bli:

FRAMSTILLING AV SAMMENHENGENE

VALGPERIODE	2019	2020	2021	2012	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
TRØNDELAGSPLANEN													
REGIONAL PLANSTRATEGI													
UTFORDRINGSKONTO (Virksomhetsplan)		2020 - 2023			2024 - 2027			2027 - 2031					
ØKONOMIPLAN 2020-2023													
ØKONOMIPLAN 2021-2024													
ØKONOMIPLAN 2022-2025													
ØKONOMIPLAN 2023-2026													
ØKONOMIPLAN 2024-2027													
ØKONOMIPLAN 2025-2028													
ØKONOMIPLAN 2026-2029													
ØKONOMIPLAN 2027-2030													
ØKONOMIPLAN 2028-2031													
ØKONOMIPLAN 2029-2032													
ØKONOMIPLAN 2030-2033													
m/ ÅRSBUDSJETT													

Fundamentet i kunnskapsgrunnlaget består av fylkesstatistikken og oversiktsdokument folkehelse

**Regionalt
Utfordringsbilde**
Bearbeiding av kunnskapsgrunnlaget for å peke på de sentrale utfordringene for Trøndelag

**Regional planstrategi
2020-2024**

- Tema spesifikke kunnskapsgrunnlag**
- Kunnskapsgrunnlag Samferdselsstrategien
 - Kunnskapsgrunnlag Regional plan for arealbruk
 - Kvalitetsmelding Videregående utdanning
 - Kunnskapsgrunnlag Kompetansestrategi Trøndelag**
 - Kunnskapsgrunnlag Strategi for klimaomstilling
 - Kunnskapsgrunnlag for verdiskaping i Trøndelag**

ET VERDISKAPENDE TRØNDELAG

Strategi for innovasjon og verdiskaping i Trøndelag

Vedtatt av fylkestinget 14.12.2017

Mål

Økt bærekraftig verdiskaping og internasjonal konkurransevne i Trøndelag

Fortrinn

Sterkt kunnskaps- og teknologimiljø

Naturressursbaserte næringer

Satsingsområder

Bioøkonomi

Sirkulærøkonomi

Havrommet

Smarte samfunn

Opplevelsesnæringer

Verktøy for å forsterke fortrinn og utnytte mulighetene:

- Infrastruktur
- Mobilisering
- Kompetanse
- Forskning
- Kobling
- Samhandling
- Internasjonalisering
- Offentlige innkjøp
- Teknologi

 Trøndelag Forskning og Utvikling
Trøndelag R & D Institute

KUNNSKAPSGRUNNLAG FOR VERDISKAPING I TRØNDELAG

Roald Sand
Espen Carlsson
Håkon Finne
Markus Steen
Lars Harald Vik

TFoU-rapport 2017:10

Bioøkonomi

Bioøkonomi er verdiskaping basert på bærekraftig utnyttelse av fornybare biologiske ressurser

Sirkulærøkonomi

Sirkulærøkonomi har som mål at ressurser forblir i økonomien lengst mulig gjennom redusert råvarebruk, avfall, utslipp, og energi

Havrommet

Havrommet omfatter biomarine ressurser, fiske, fangst, havenergi, marint miljø, olje og gass, oppdrett, prosessering og foredling, skipsfart, og marin og maritim teknologi

Smarte samfunn

Begrepet smarte samfunn brukes om samfunn som utnytter digitale teknologier som sentrale verktøy for smarte løsninger for produkter, tjenester, og prosesser

Opplevelsesnæringer

Opplevelsesnæringene omfatter bedrifter innenfor det vi tradisjonelt oppfatter som reiselivet, men også bedrifter og aktører relatert til mat, natur og kultur

KOMPETANSESTRATEGI

FOR TRØNDELAG

Kompetansestrategi for Trøndelag har som mål å
et konkurransedyktig næringsliv, en effektiv og g

VEDLEGG:

KUNNSKAPSGRUNNLAG

KOMPETANSESTRATEGI FOR TRØNDELAG

KOMPETANSESTRATEGIEN HAR TRE HOVEDMÅL OG NI DELMÅL

1. Helhetlig system for karriereveiledning skal bedre samsvar mellom etterspørsel etter arbeidskraft i arbeidslivet og den enkeltes bruk av egen kompetanse.

- Oppdatert kunnskapsgrunnlag om tilbud og etterspørsel etter kompetanse skal gi grunnlag for dialog, analyse og planlegging av utdanningstilbud.
- Tilgang til offentlige karriereveiledningstjenester for alle innbyggere i Trøndelag skal gi grunnlag for gode valg for den enkelte. Spesielt fokus rettes mot kjønnsstradisjonelle utdanningsvalg, innvandreres behov for karriereveiledningstjenester, seniorperspektiv og samiske forhold.

2. Trøndelag skal ha et fleksibelt utdanningssystem som møter arbeidslivets kompetansebehov.

- Kunnskapsgrunnlag og samarbeid mellom skole og arbeidsliv skal styre planlegging og dimensjonering av utdanningene.
- Bedre samordning på tvers av utdanningsnivåene og økt gjennomføring av opplæringsløp.
- Økt innovasjons- og entreprenørskapskompetanse.
- Tilrettelegge utdanning for økt deltakelse i arbeidslivet gjennom fleksible og tilpassede opplæringsløp.

3. Trøndelag skal ha et arbeidsliv som er preget av gode læringsmuligheter og god bruk av kompetanse, der flere blir faglig kvalifisert i samsvar med arbeidslivets behov.

- Flere investerer i kompetanseutvikling.
- Voksne har tilbud om kompetanseheving for å kunne delta aktivt i arbeids- og samfunnsliv.
- Arbeidstakere med høyere utdanning rekrutteres til hele regionen.

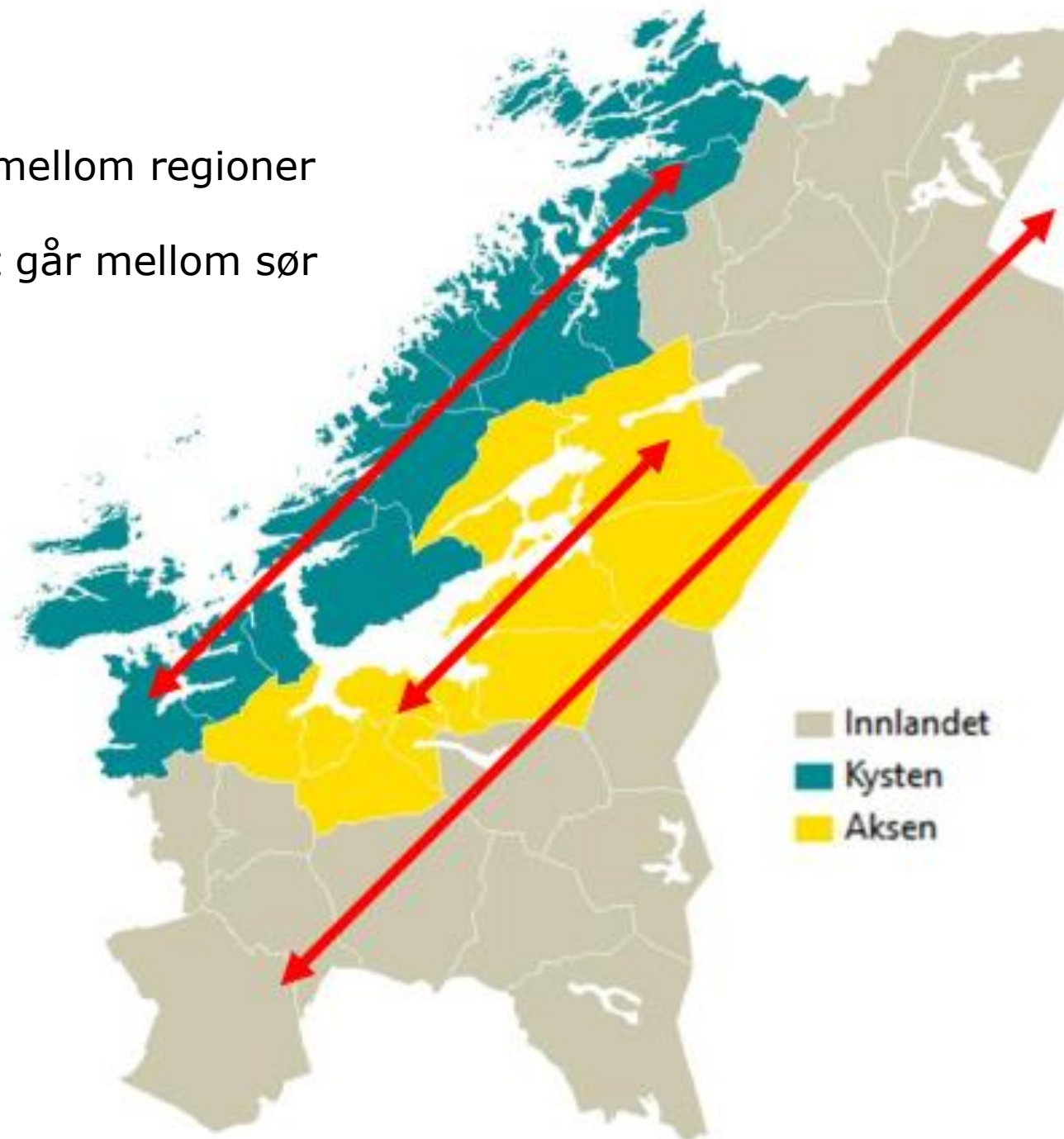
Inndeling i :

Kysten – aksen – Innlandet

- Analysegrep for belyse likheter og ulikheter mellom regioner
- Bryte ned oppfatningen av at skillene i fylket går mellom sør og nord

Aktuelle tema RPS:

- Regionalt samarbeid i nye strukturer
- Urbanisering og sentralisering vs livskraftige distrikter
- Økt mobilitet skaper større bo- og arbeidsmarkeder
- Endringer i aldersstruktur, eldrebølge og lave barnetall
- Levekår og sosial ulikhet
- Næringsutvikling og kompetansebehov i et arbeidsliv i endring
- Klimautfordringer og det grønne skiftet
- Kultur som en samfunnsskapende kraft
- Kommuneoverskridende arealutfordringer

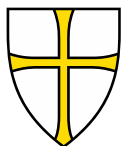

Diskusjonspunkter

- Hvilke tema mener hovedutvalget det er viktig å fokusere på i arbeidet med planstrategien?
- Hvilke utfordringer ser dere for Trøndelag i den kommende perioden?
- Hva ønsker/trenger dere mer kunnskap om?

Noen dilemmaer man ser fra kunnskapsgrunnlaget:

- Hvordan nå klimamål uten at man reduserer verdiskapingen? Grønt skifte – nye næringer...
- Ulik retning for de ulike delene av Trøndelag – Havbruksnæringen var en game-changer for kysten – finnes det noe lignende for innlandet? Hva kan vi lære av utviklingen på kysten?
- Distriktene i Trøndelag produserer mye råvarer, andre deler av landet/verden står for mye av foredlingen. Er det næringer hvor vi kan bevege oss lenger opp i verdikjeden?
- Automasjon og digitaliserer - potensiale for nye næringer, men også store omveltinger i en del eksisterende næringer.
- Velstanden øker – men det gjør også forskjellene.

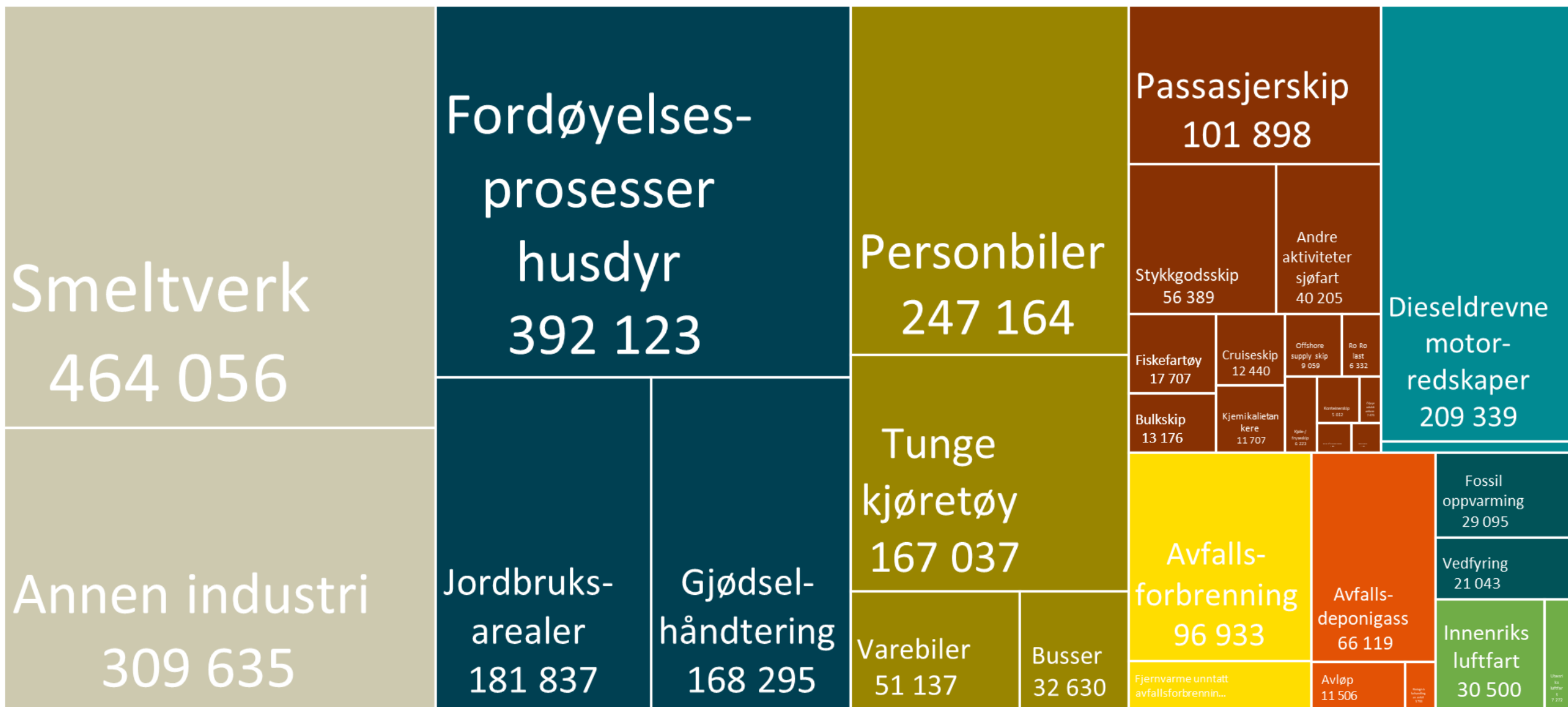
Trøndelag
fylkeskommune

Noen utdrag fra kunnskapsgrunnlaget knyttet til næring

Klimagassutslipp (tonn CO2-ekv) i Trøndelag 2017 - Detaljert inndeling

■ Annen mobil forbrenning
 ■ Avfall og avløp
 ■ Energiforsyning
 ■ Industri, olje og gass
 ■ Jordbruk
 ■ Luftfart
 ■ Oppvarming
 ■ Sjøfart
 ■ Veitrafikk

Verdiskaping i Trøndelag i 2017

201,7 Milliarder kr
(målt som bruttoprodukt i løpende priser)

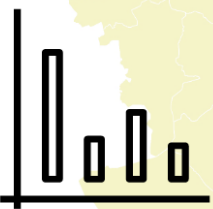

440 000 kr
Per innbygger

880 000 kr
Per sysselsatt

Volumvekst i 2017

Trøndelag: 2,9 %
Fastlands-Norge; 1,9 %

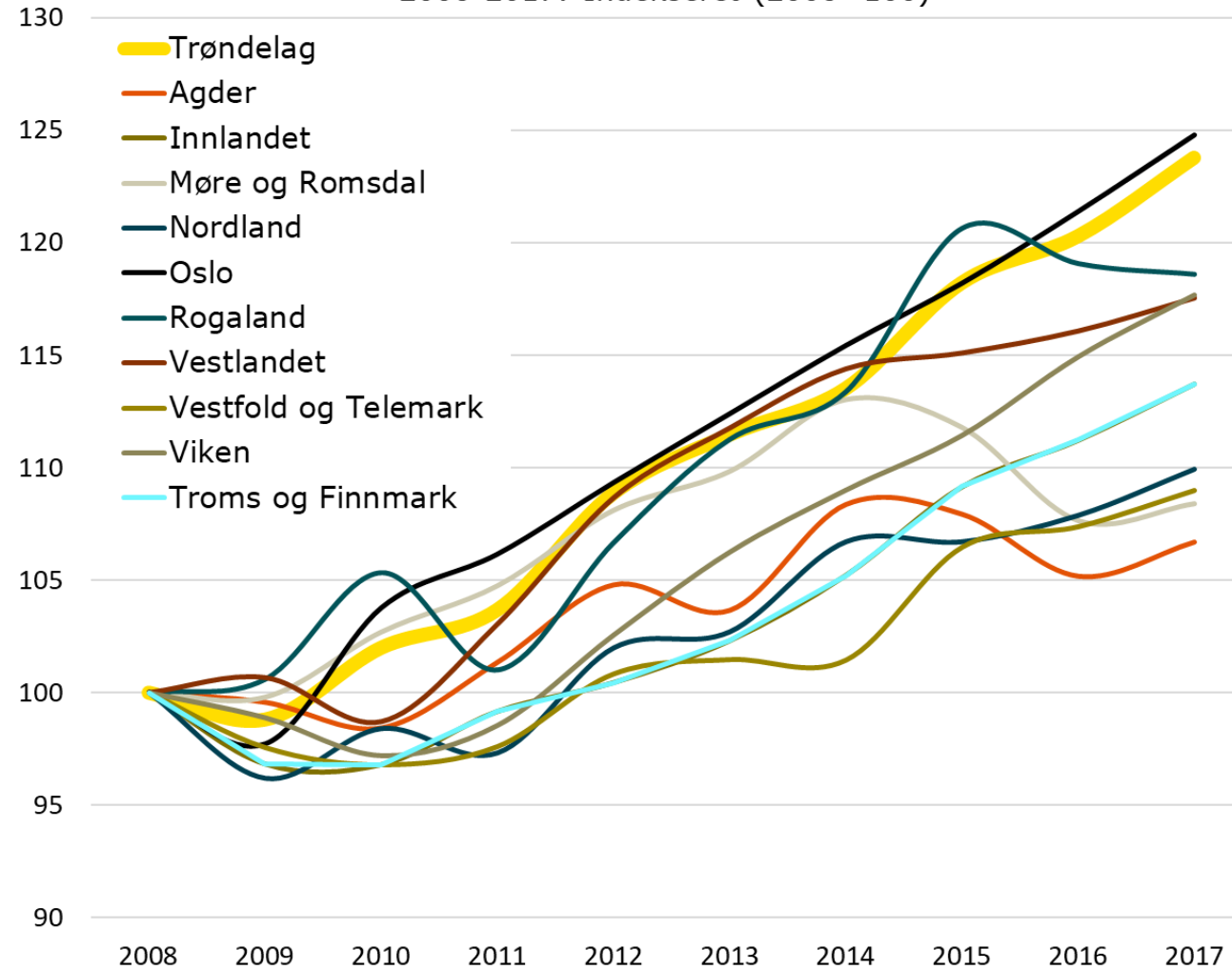
Volumvekst 2008-2017

Trøndelag: 23,8 %
Fastlands-Norge; 14,9 %

Økonomisk vekst i regionene i Norge

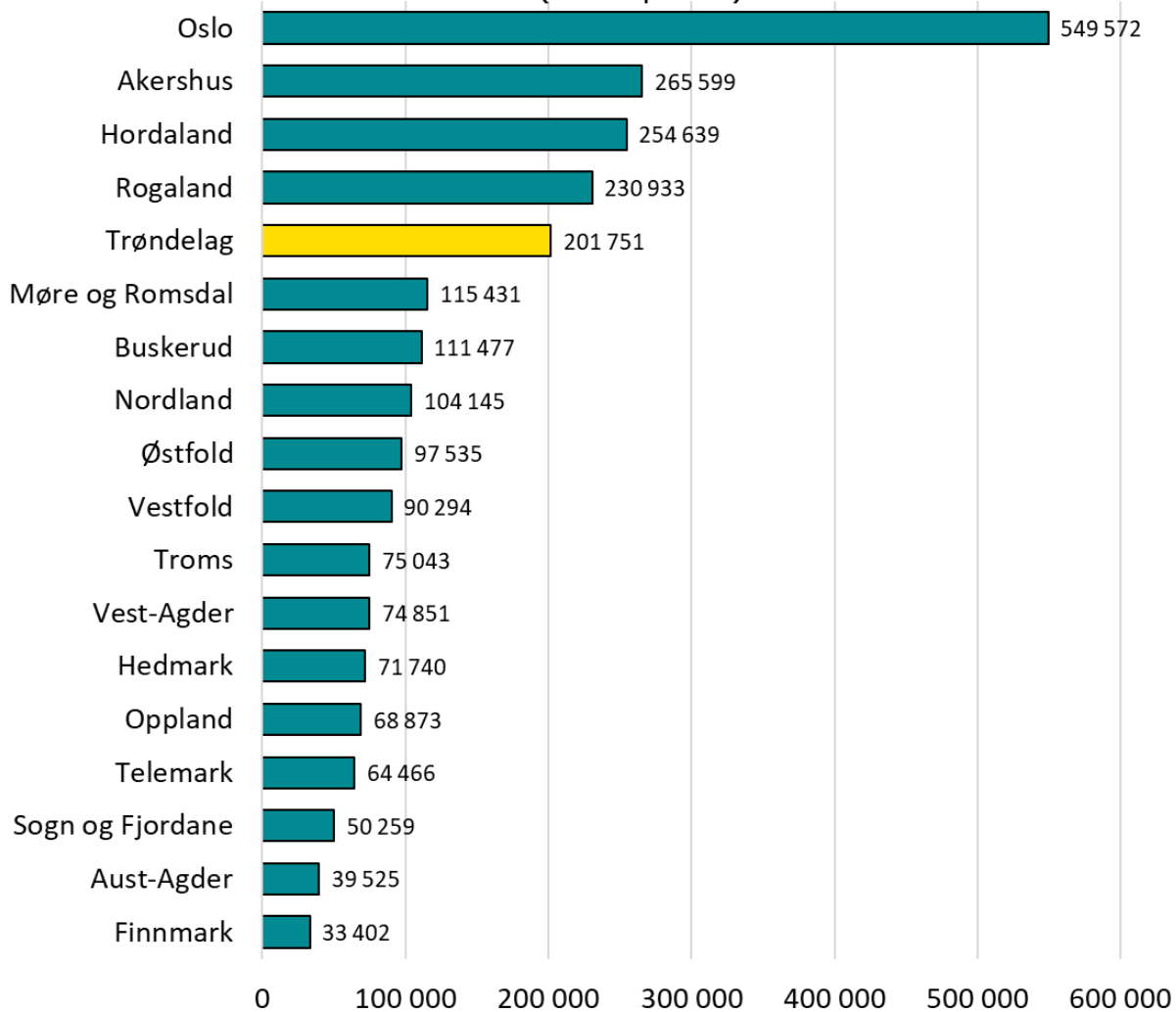
Volumendring i bruttoprodukt målt i basisverdi.
2008-2017. Indekseret (2008=100)

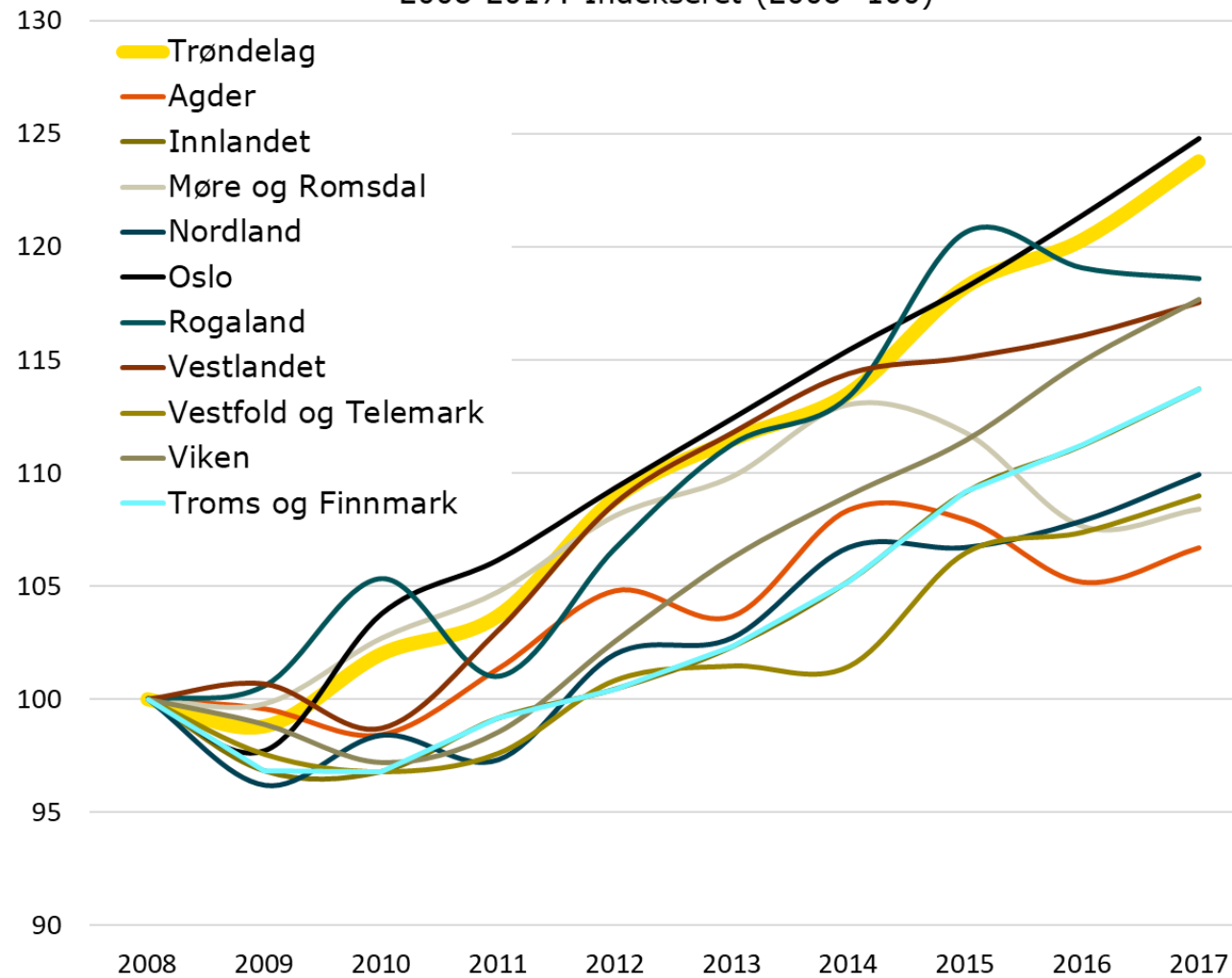
Verdiskaping i fylkene

Bruttoprodukt målt i basisverdi i 2017 per fylke
Mill kr. (2017-priser)

Økonomisk vekst i regionene i Norge

Volumendring i bruttoprodukt målt i basisverdi.
2008-2017. Indekseret (2008=100)

Omsetning og drift av fast eiendom
18 229

Varehandel og reparasjon av motorvogner
16 964

Bank og forsikring
11 607

Juridisk og regnskapsmessig tjenesteyting, arkitektvirksomhet mv.
6 958

Forretningsmessig tjenesteyting
5 738

Overnatting og servering
4 224

IT-tjensteter
2 795

Kulturell virksomhet, underholdning og fritidsaktiviteter
2 405

Transport og lagring
7 897

Forskning og utvikling
3 942

Forlag, audiovisuell produksjon og kringkasting
2 048

Annen tjenesteyting
1 815

Telekommunikasjon
1 755

Annons- og reklamevirksomhet, annen faglig og teknisk tjenesteyting
1 028

Undervisning
19 198

Helse-tjenester
14 274

Pleie- og omsorgs, barnehager og SFO
15 665

Offentlig adm og forsvar
13 953

Bygge- og anleggsvirksomhet
16 898

Nærings- og drikkevareindustri
4 935

Trelast-, papir- industri og trykking
1 858

Produksjon av datamaskiner og elektroniske produkter
1 304

Produksjon av metaller og metallvarer, unntatt maskiner og utstyr
1 192

Produksjon av møbler, reparasjon og installasjon av maskiner
1 174

Produksjon av elektrisk utstyr
1 071

Produksjon av transportmidler
1 338

Produksjon av gummi-, plast- og mineralprodukter
1 171

kjemisk industri
920

Produksjon av maskiner og utstyr
594

Tekstil-, beklødnings- og...

Akvakultur
5 339

Elektrisitetsforsyning
5 125

Jordbruk, jakt og viltstell
2 709

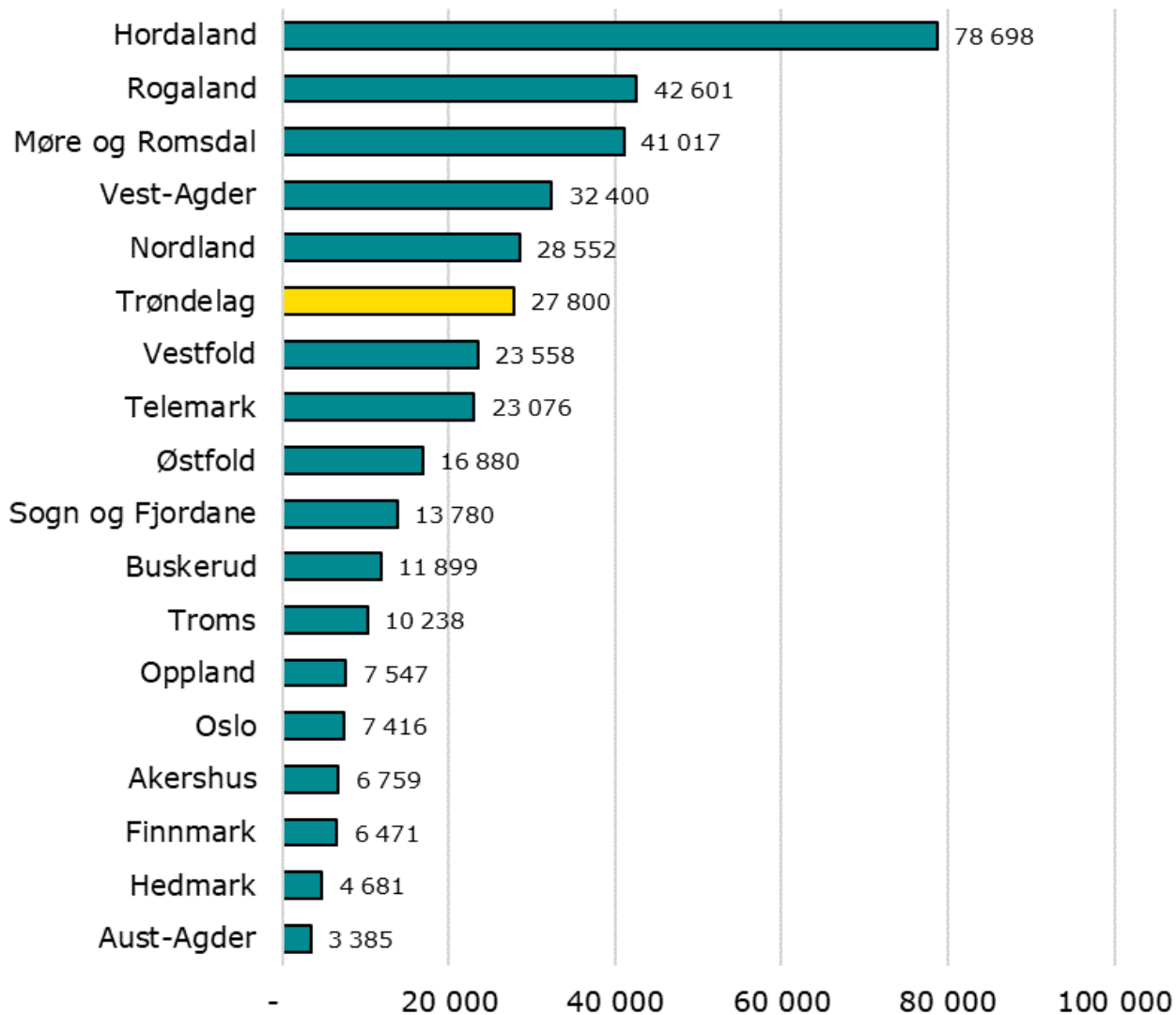
Skog
429

Fiske og fangst
391

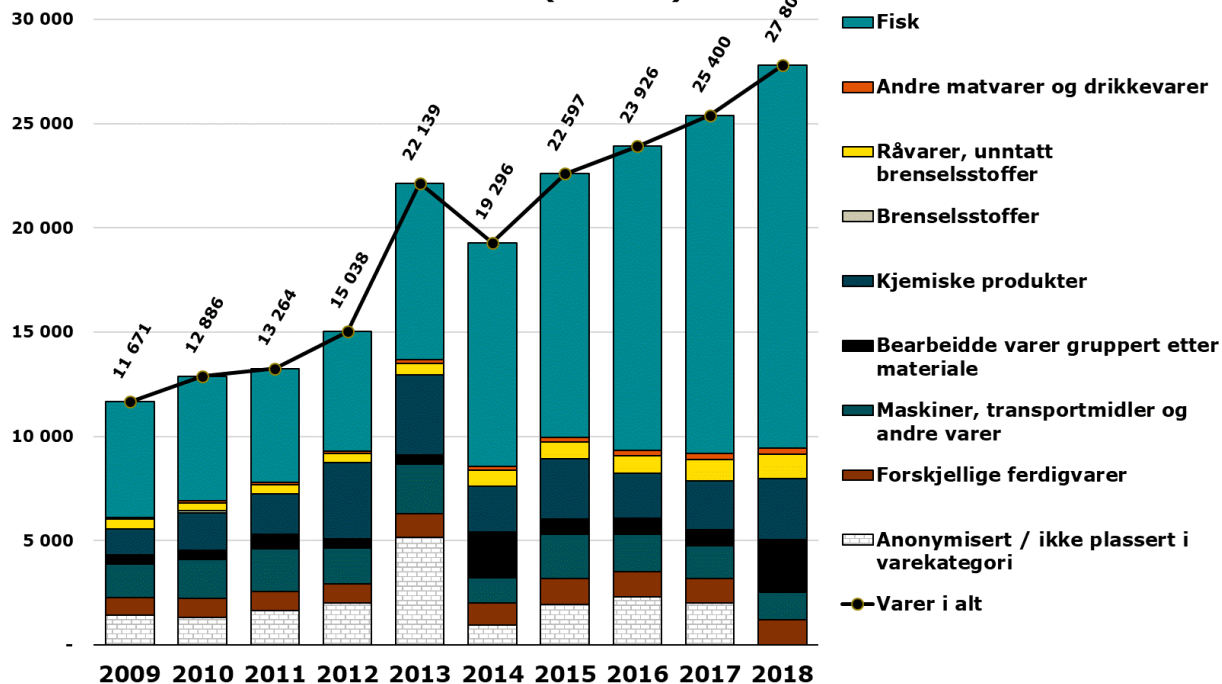
Vannforsyning, avløp og renovasjon
1 523

Bergverksdrift og oljeutvinning
2 956

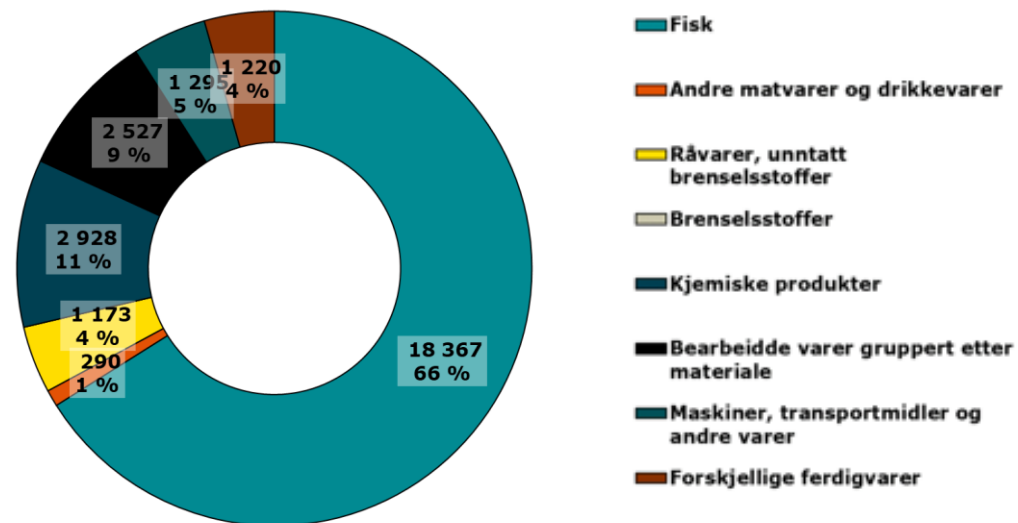
Fastlandseksport av varer etter produksjonsfylke (Mill. kr). 2018

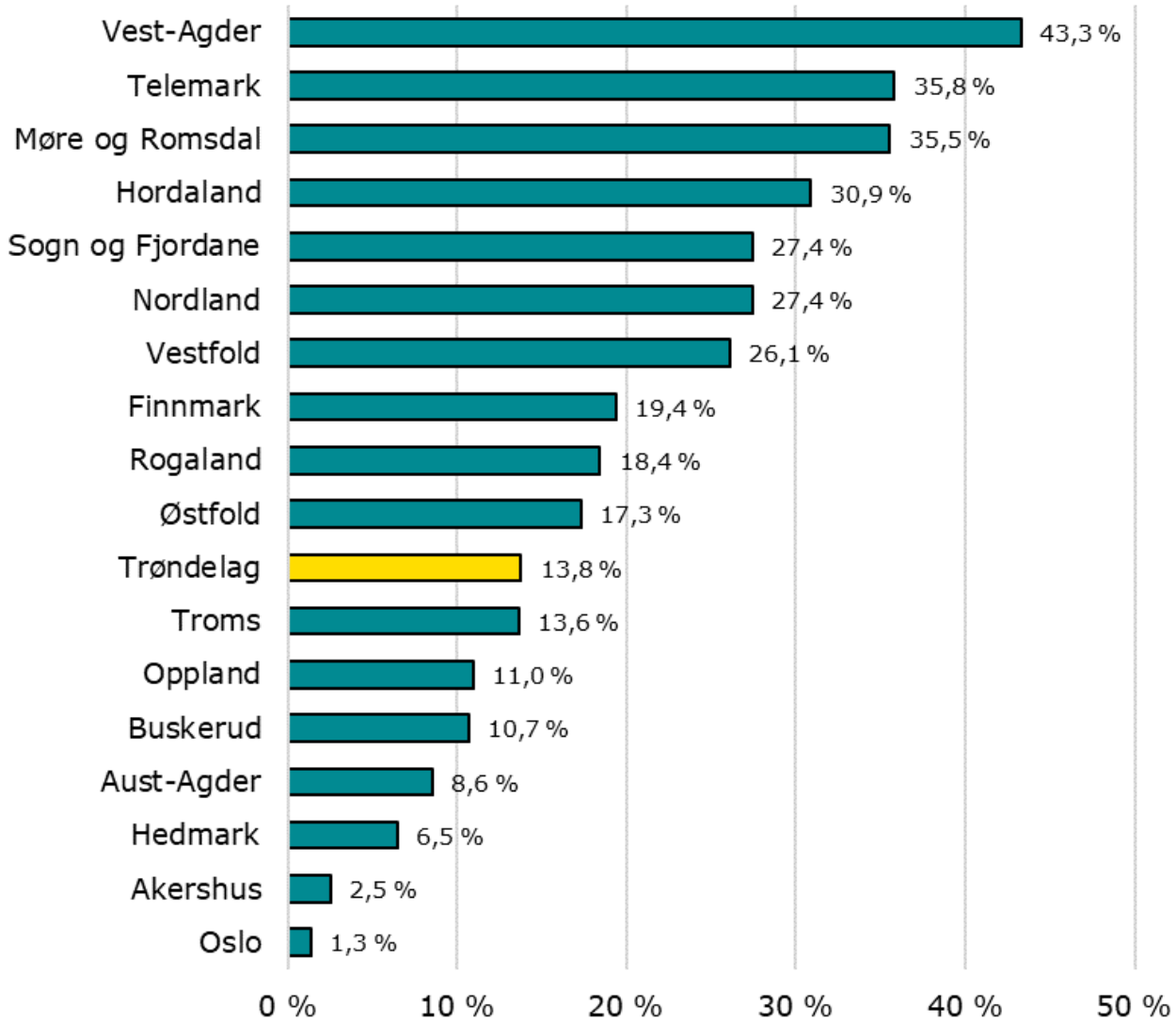
Eksport av varer fra Trøndelag i perioden 2009-2018 (mill. kr)

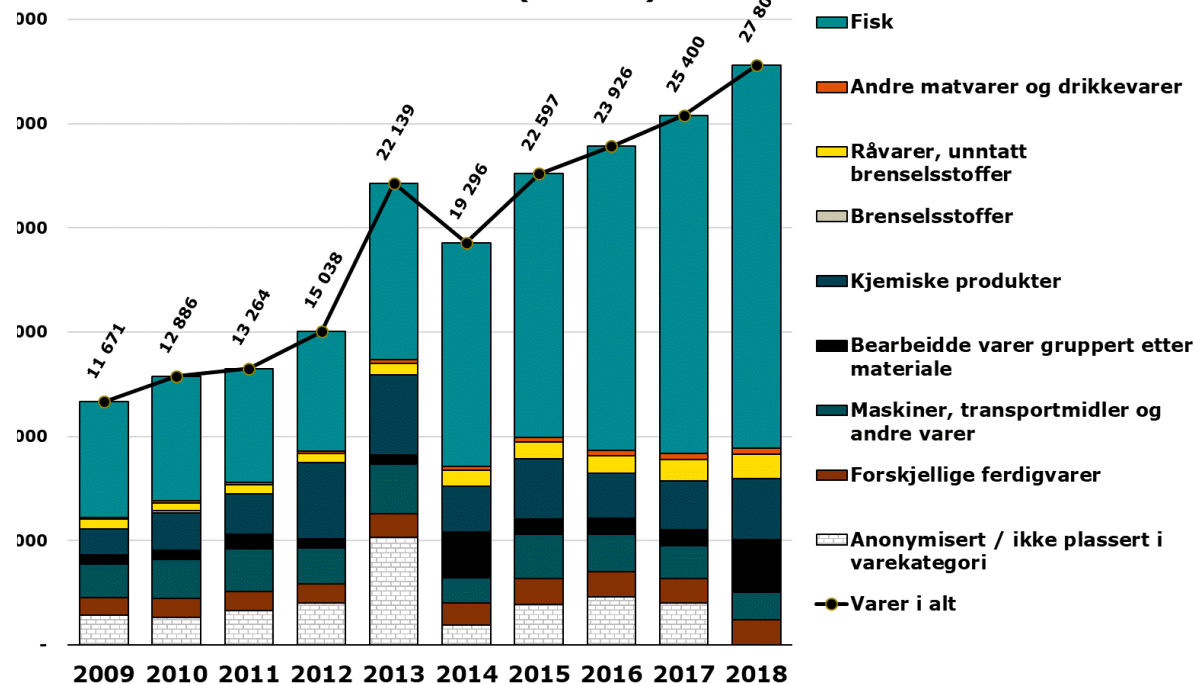
Eksport av varer fra Trøndelag i 2018 (mill. kr) fordelt på varegrupper

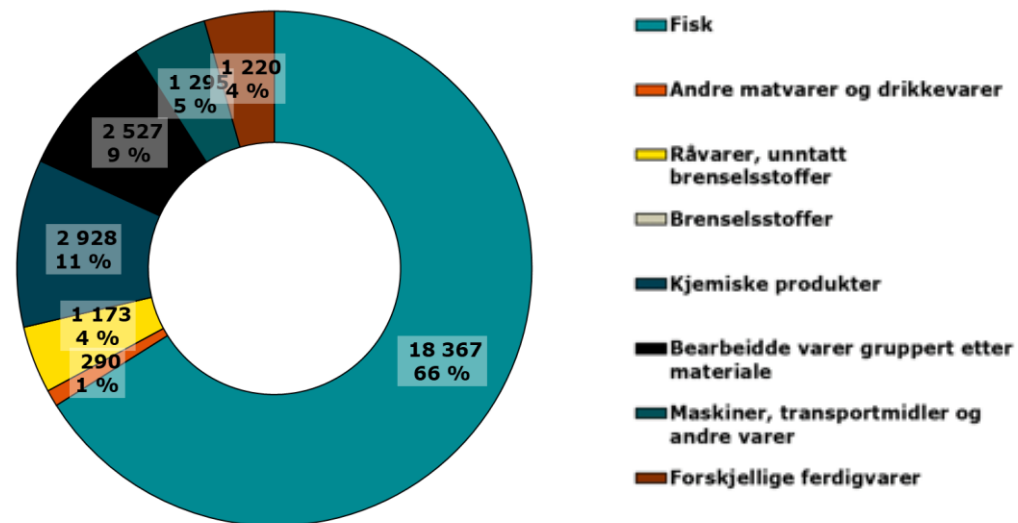
Vareekport i 2018 i prosent av fylkets bruttoprodukt

Eksport av varer fra Trøndelag i perioden 2009-2018 (mill. kr)

Eksport av varer fra Trøndelag i 2018 (mill. kr) fordelt på varegrupper

Næringer med sterk tilstedeværelse i de ulike regionene i Trøndelag per 4.kvartal 2017

Basert på lokaliseringskoeffisienter
(hoover-balassa koeffisient)

Styrker:

Aksen: Forskning, finans og forsikring, IKT, Forretningsmessig tjenesteyting

Kysten: Fiske og akvakultur, Næringsmiddelindustri, Sjøfart

Innlandet: Jordbruk og skogbruk; Treindustri

Trondheim

- Undervisning ved universitet
- Forskning- naturvitenskap og teknologi
- Arkitektvirksomhet og teknisk konsulentvirksomhet
- Bankvirksomhet
- Sykehustjenester
- Informasjons og kommunikasjons teknologi

Fosen

- Produksjon av fiskefôr
- Akvakultur
- Produksjon av elektrisk utstyr
- Produksjon av tekstiler
- Entreprenør og anleggsvirksomhet
- Møbelproduksjon
- Verftsindustri

Orkdalsregionen

- Akvakultur
- Fiskeforedling
- Silisium produksjon
- Produksjon av jordbruks- og skogbruksmaskiner
- Overflatebehandling og bearbeiding av metaller
- Jordbruk
- Produksjon av betong-, sement- og gipsprodukter

Trøndelag-Sør

- Hogging og bearbeiding av stein
- Treindustri
- Møbelproduksjon
- Slakteri
- Jordbruk
- Hotell og overnatting

Ytre Namdal

- Akvakultur
- Produksjon av betong-, sement- og gipsprodukter
- Telekommunikasjon
- Farmasøytisk industri
- Fiskeforedling
- Sjøfart

Indre Namdal

- Jordbruk
- Skogbruk
- Bakeri
- Produksjon, overføring og distribusjon av elektrisitet
- Bygg og anlegg
- Eldreomsorg
- Handel med motorvogner

Innherred

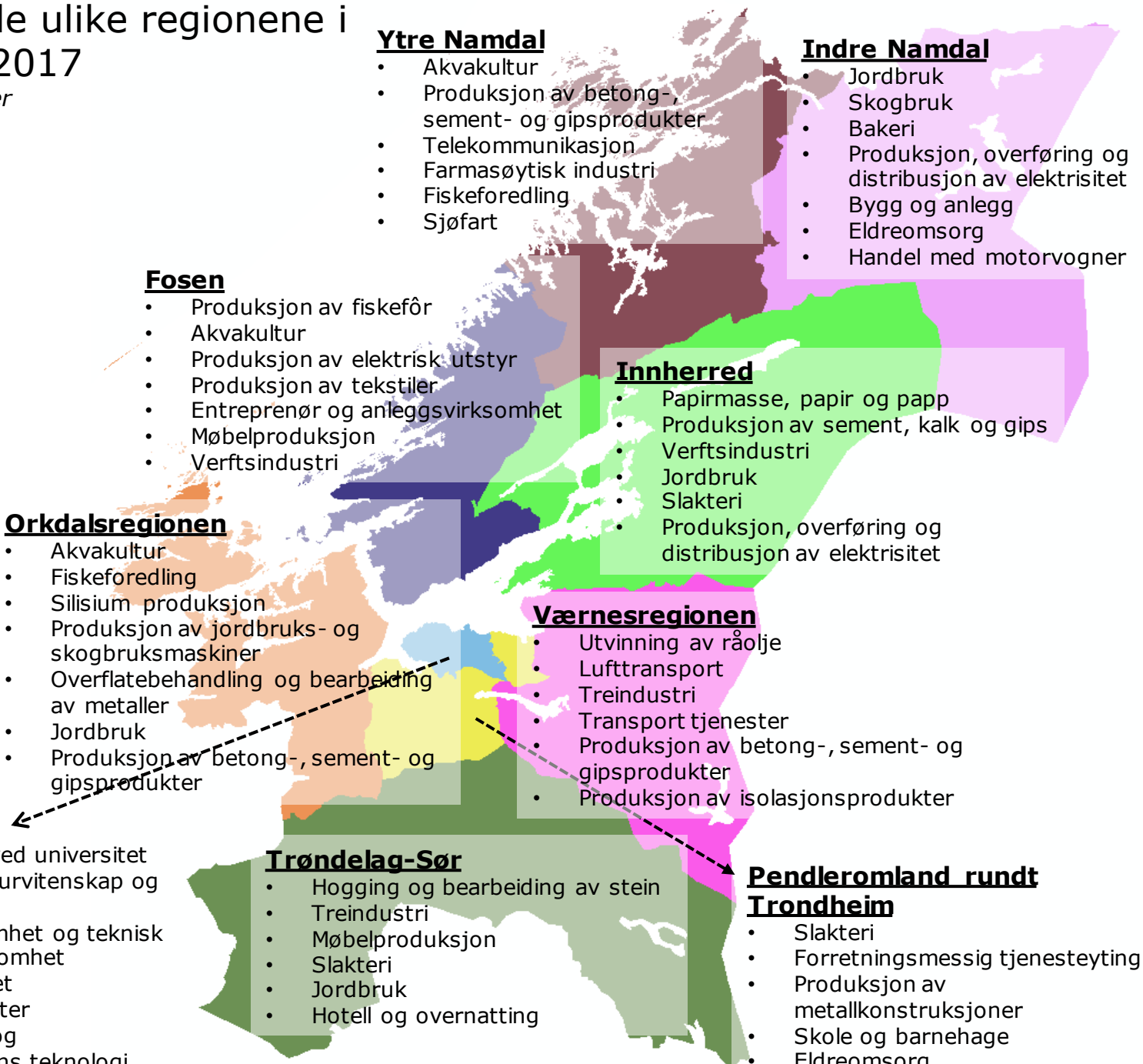
- Papirmasse, papir og papp
- Produksjon av sement, kalk og gips
- Verftsindustri
- Jordbruk
- Slakteri
- Produksjon, overføring og distribusjon av elektrisitet

Værnesregionen

- Utvinning av råolje
- Lufttransport
- Treindustri
- Transport tjenester
- Produksjon av betong-, sement- og gipsprodukter
- Produksjon av isolasjonsprodukter

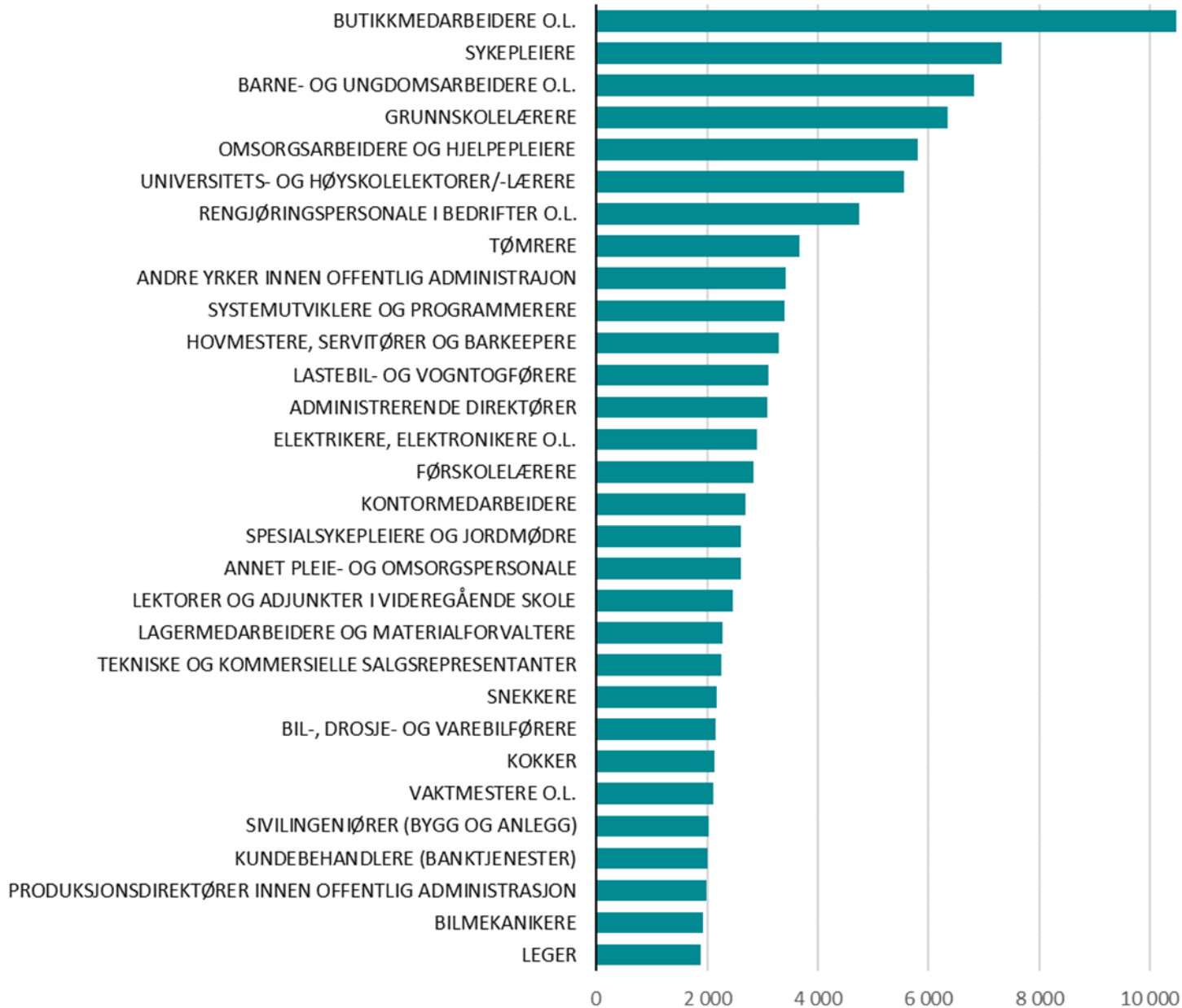
Pendleromland rundt Trondheim

- Slakteri
- Forretningsmessig tjenesteyting
- Produksjon av metallkonstruksjoner
- Skole og barnehage
- Eldreomsorg

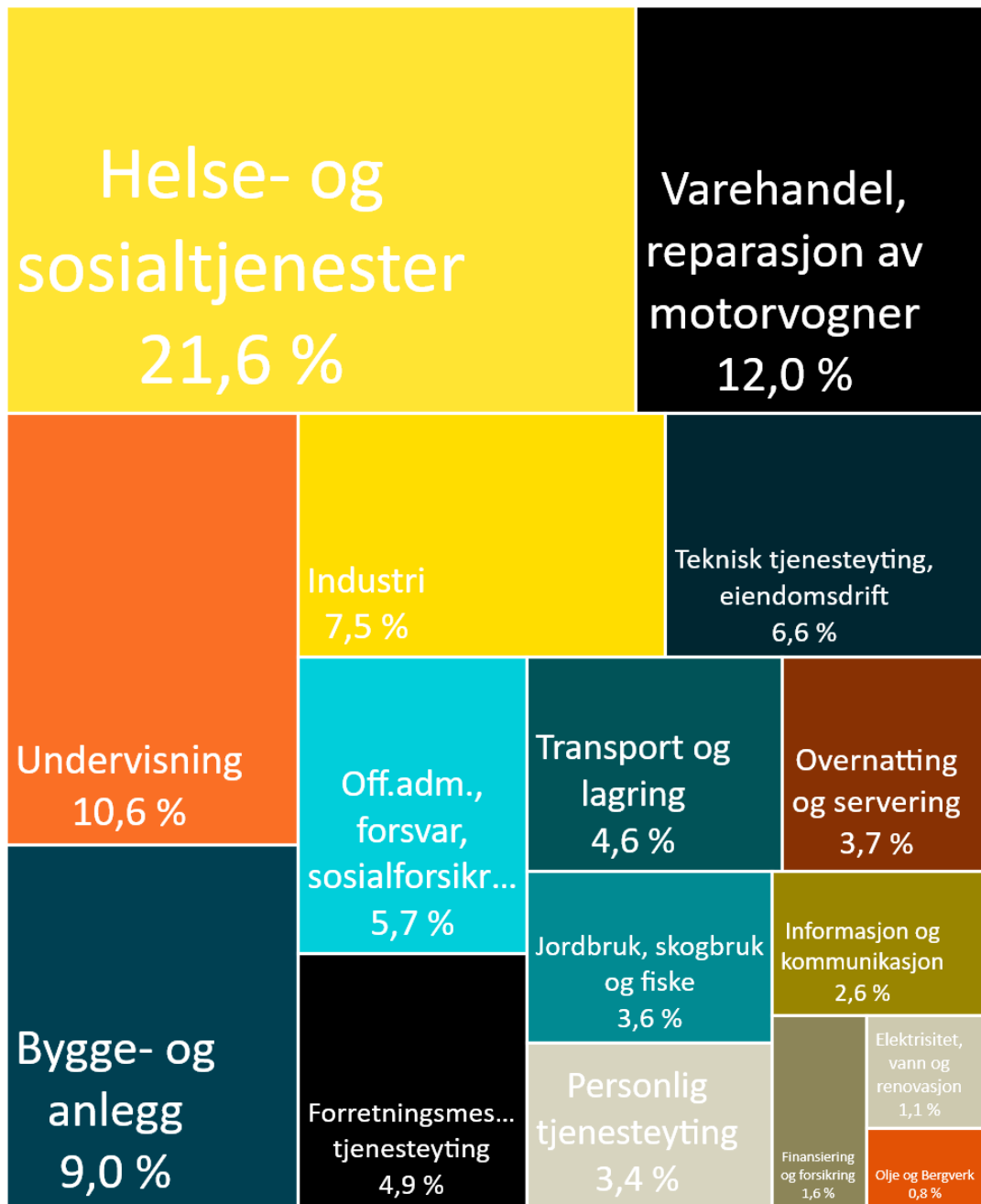

30 mest vanlige yrkestitler i Trøndelag målt etter antall årsverk .

Datauttrekk fra AA-registret 19.4.2018

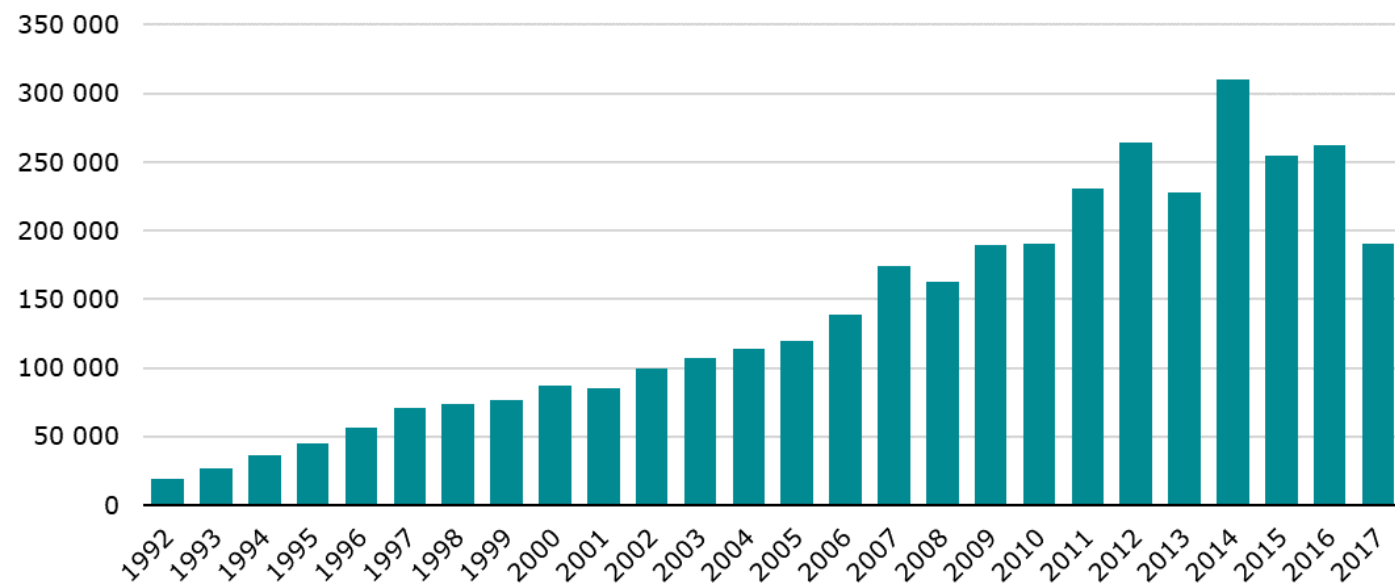

Sysselsatte personer i Trøndelag per 4.kvartal 2018 etter 17 næringsgrupper

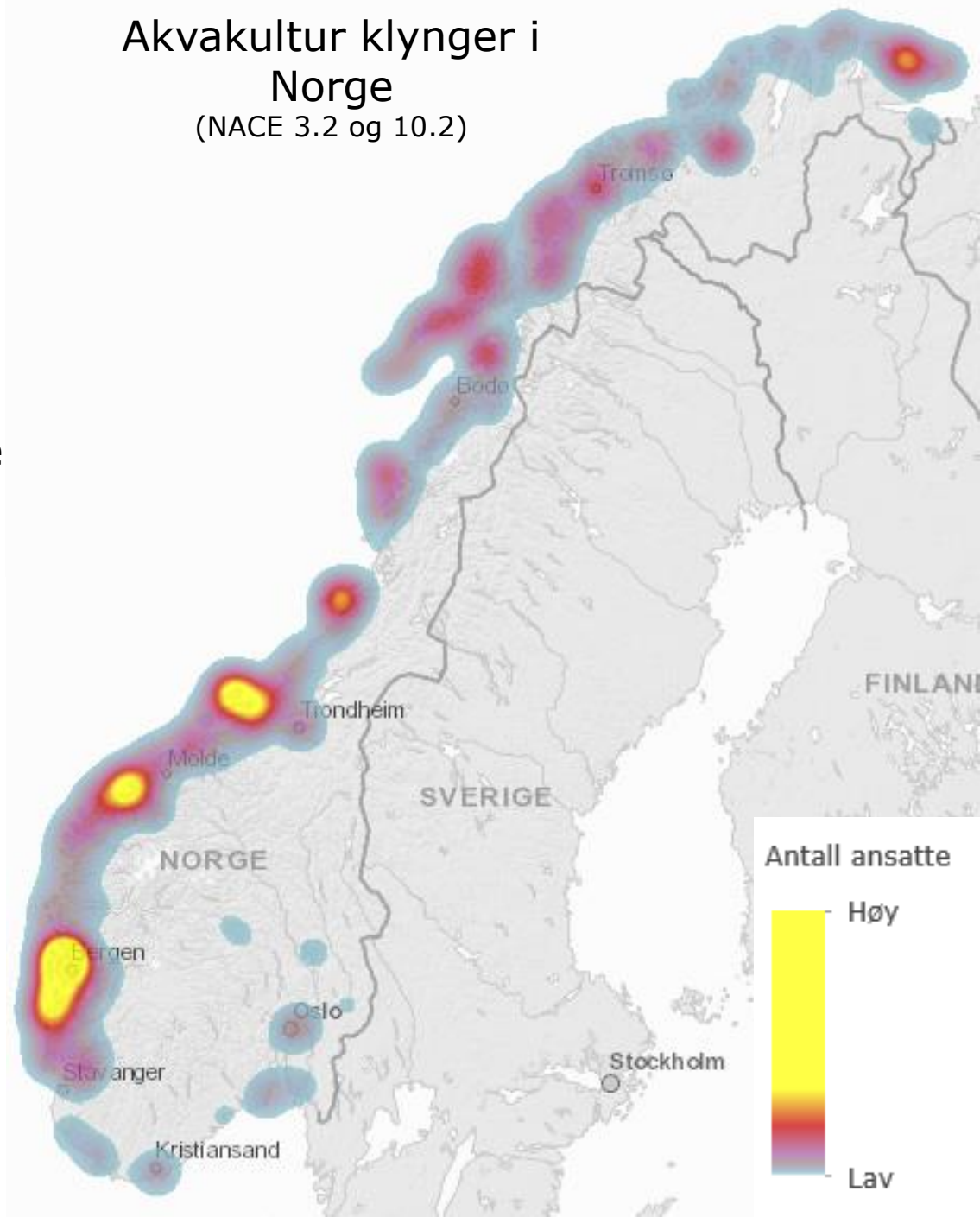

- Trøndelag har sterke klynger knyttet til akvakultur og havbruk
- Havbruksnæringen har vært en game changer for verdiskaping og sysselsetting på kysten i Trøndelag.
- Men hva er potensielle game changere for innlandet?
- Hvor sårbar er Trøndelagskysten i forhold til at så mye av veksten blir drevet av en næring?

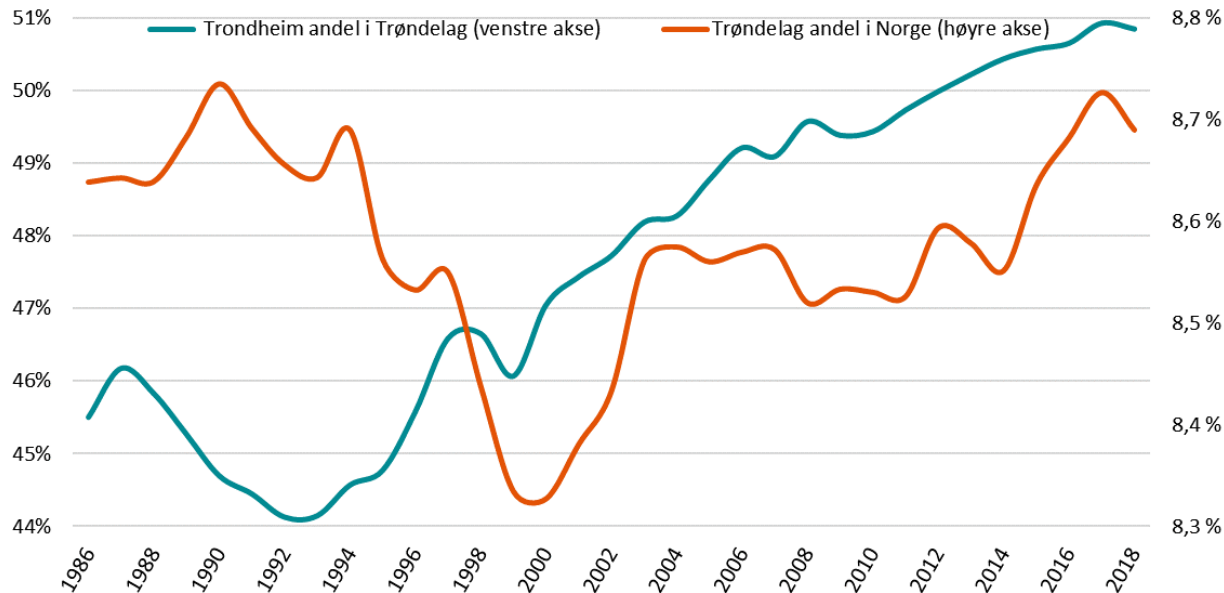
Antall tonn oppdrettsfisk slaktet i Trøndelag, 1992-2017

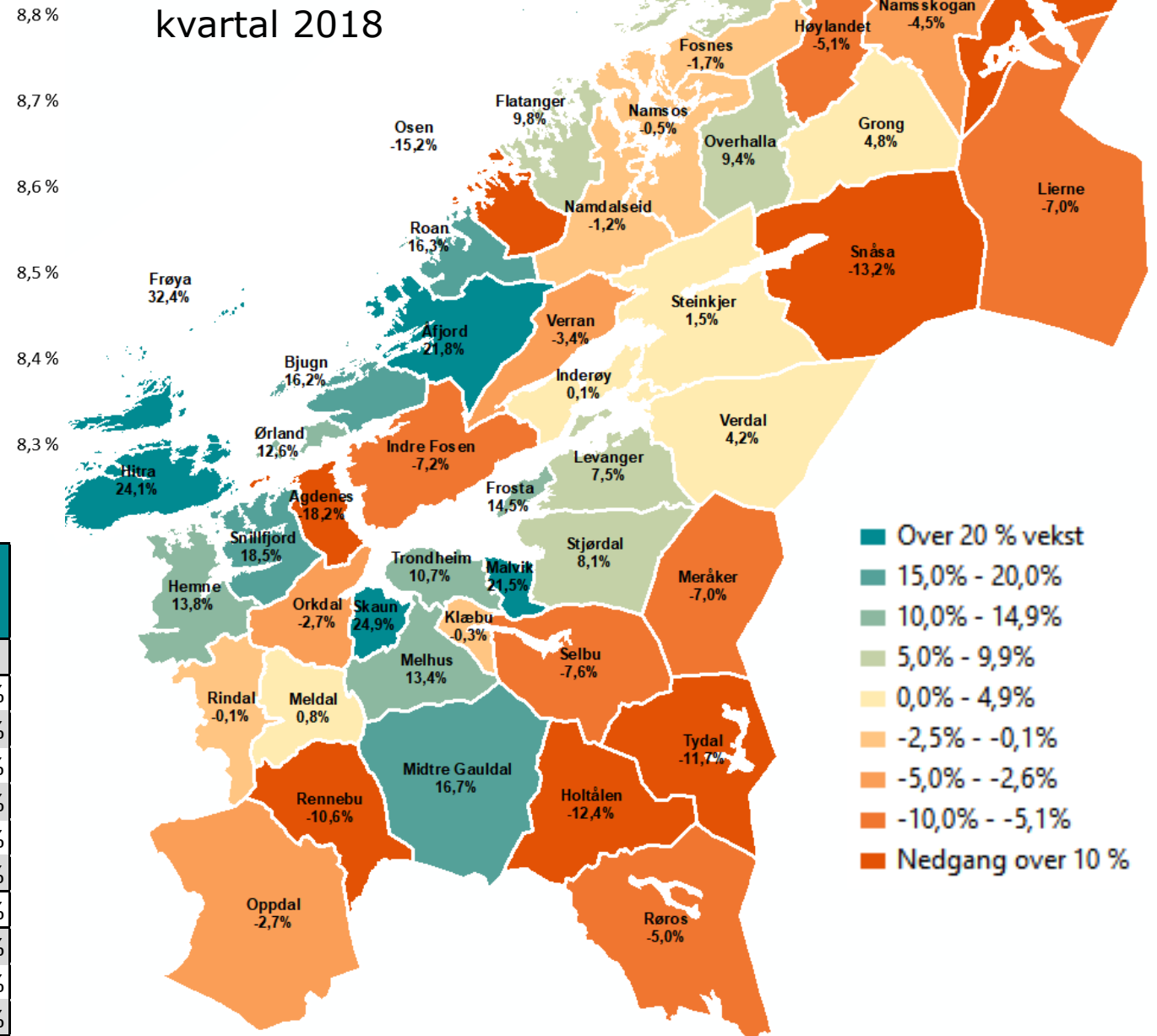
Akvakultur klynger i Norge (NACE 3.2 og 10.2)

Trondheims andel av trøndersk sysselsetting og Trønderlags andel av norsk sysselsetting. 1986-2018

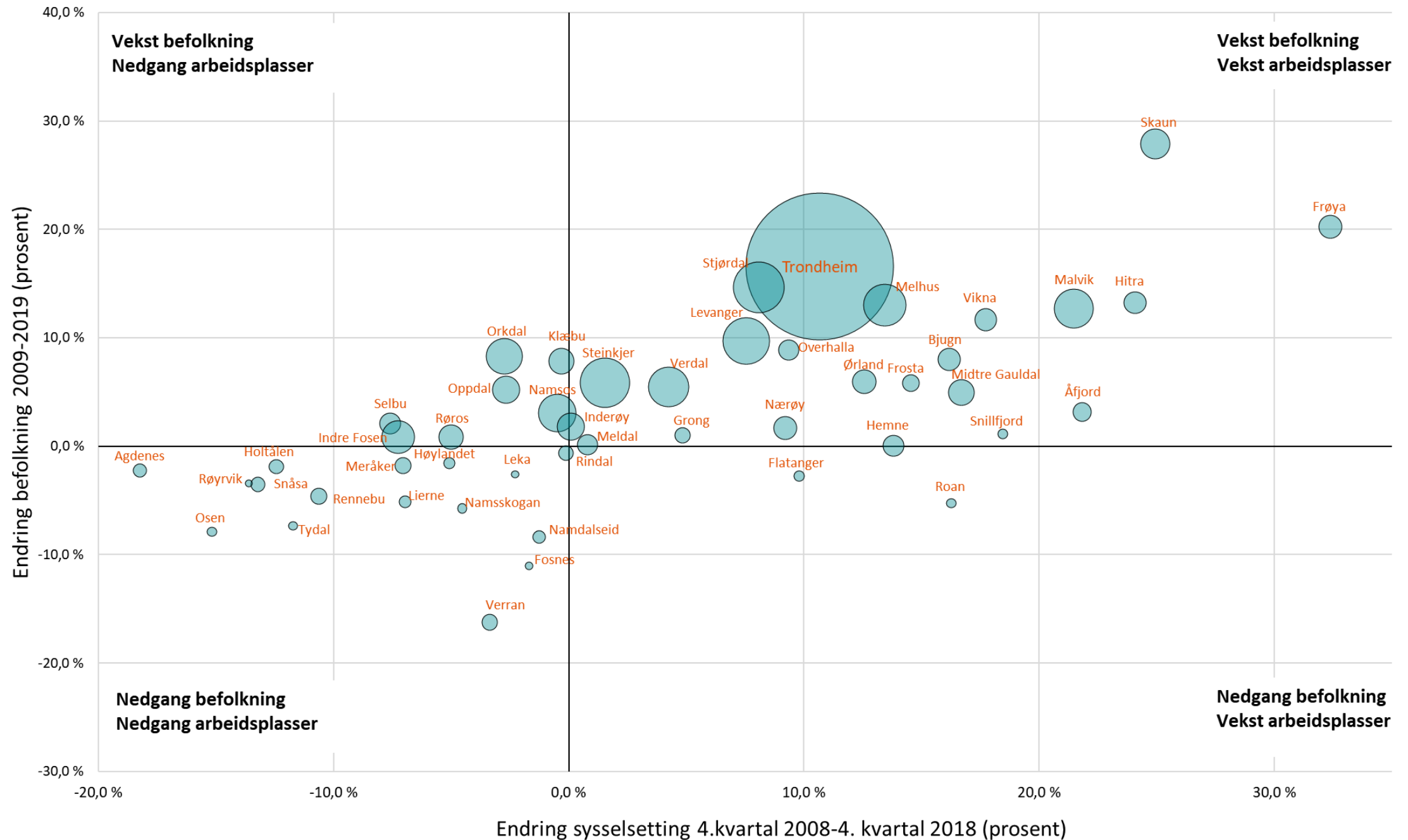
Prosentvis endring i antall sysselsatte 4.kvartal 2008 til 4.kvartal 2018

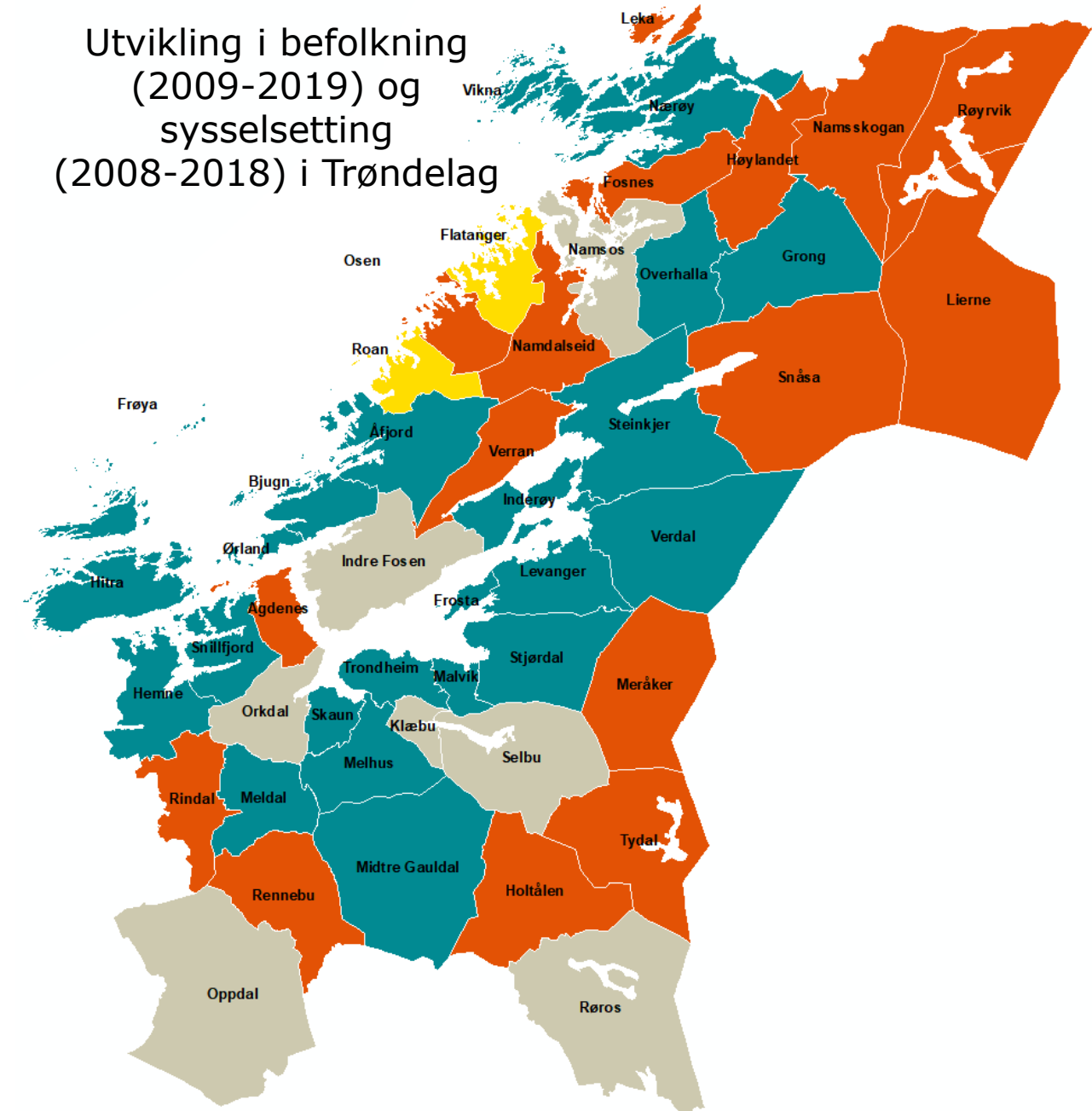
Sysselsetningutvikling 2008- 2017 i kommunene i Trøndelag etter antall inbygger i 2019 og region

	2008	2018	Endring 2008-2018	
Under 1 000	2 786	2 750	-36	-1,3 %
1 000-2 500	8 868	8 427	-441	-5,0 %
2 500-5 000	16 131	17 896	1 765	10,9 %
5 000-10 000	25 427	26 806	1 379	5,4 %
10 000-25 000	56 125	59 074	2 949	5,3 %
Trondheim	106 644	118 022	11 378	10,7 %
Total	215 981	232 975	16 994	7,9 %
Aksen	162 647	177 428	14 781	9,1 %
Innland	23 010	22 680	-330	-1,4 %
Kysten	30 324	32 867	2 543	8,4 %

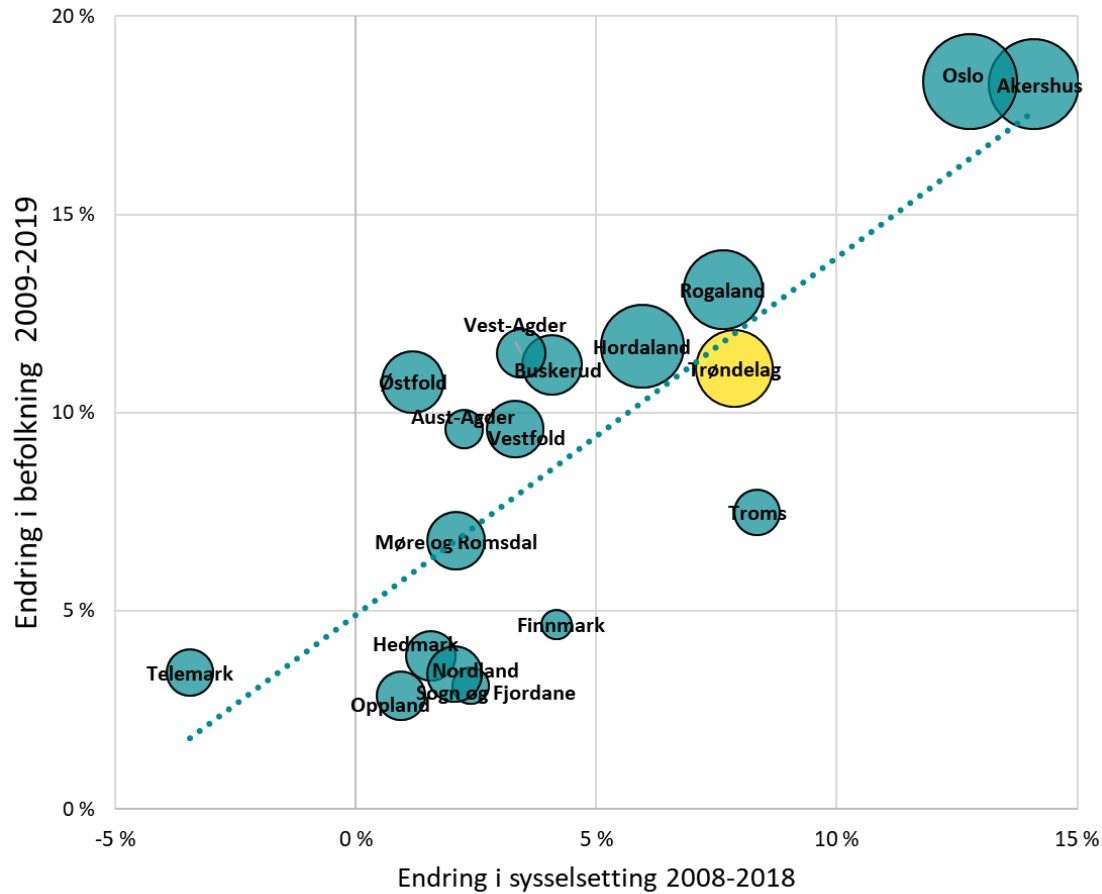
Utvikling i befolkning og sysselsetting i kommunene i Trøndelag

Utvikling i befolkning (2009-2019) og sysselsetting (2008-2018) i Trøndelag

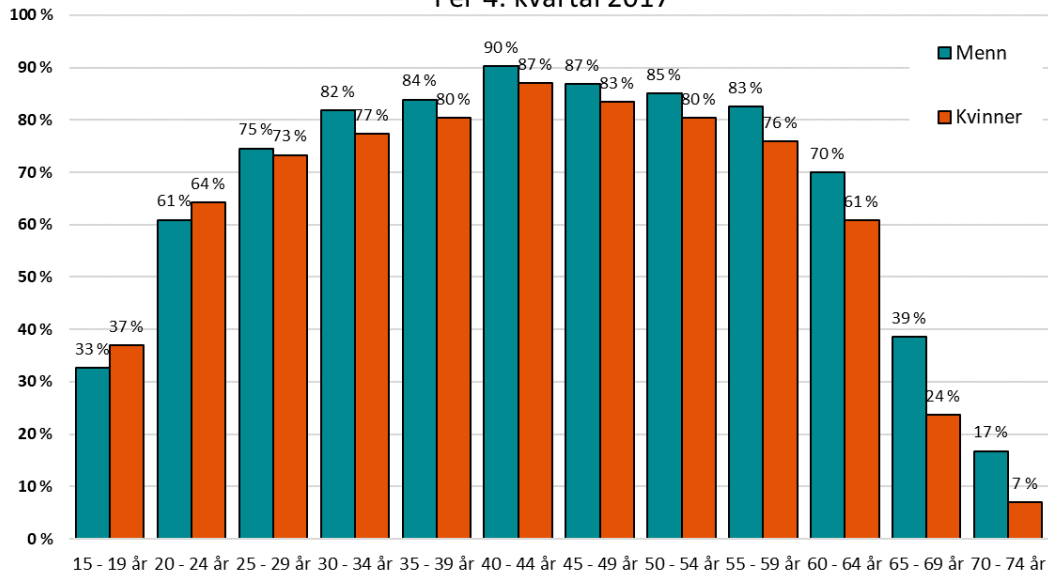
Utvikling i befolkning og sysselsetting i fylkene

- Vekst befolkning, Vekst arbeidsplasser
- Nedgang befolkning, Vekst arbeidsplasser
- Nedgang befolkning, Nedgang arbeidsplasser
- Vekst befolkning, Nedgang arbeidsplasser

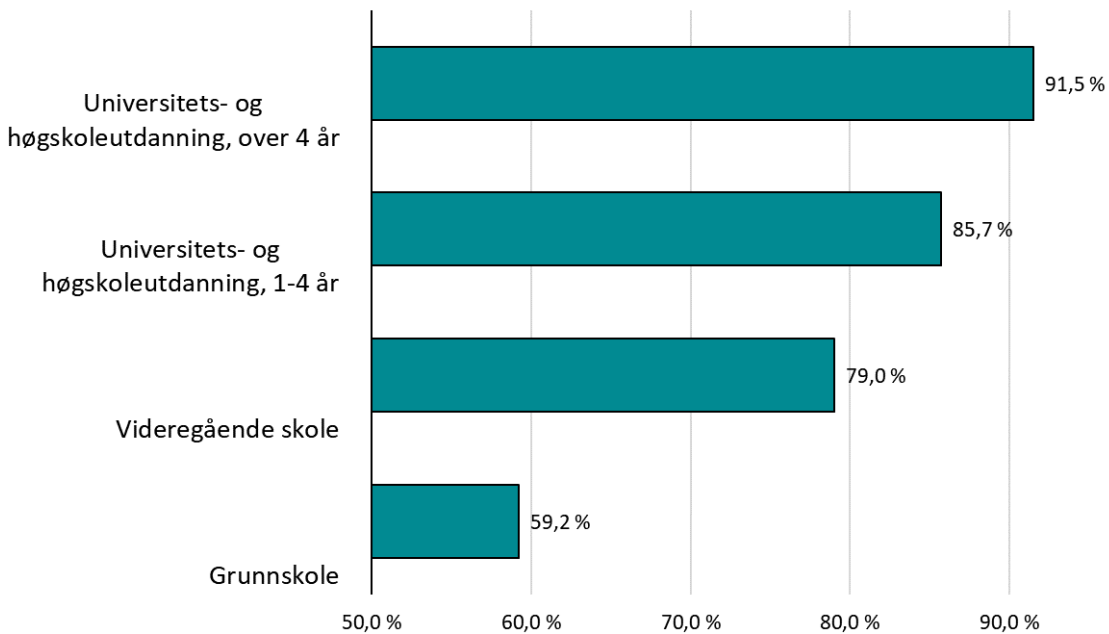
Sysselsettingsgrad i Trøndelag etter kjønn og alder.

Per 4. kvartal 2017

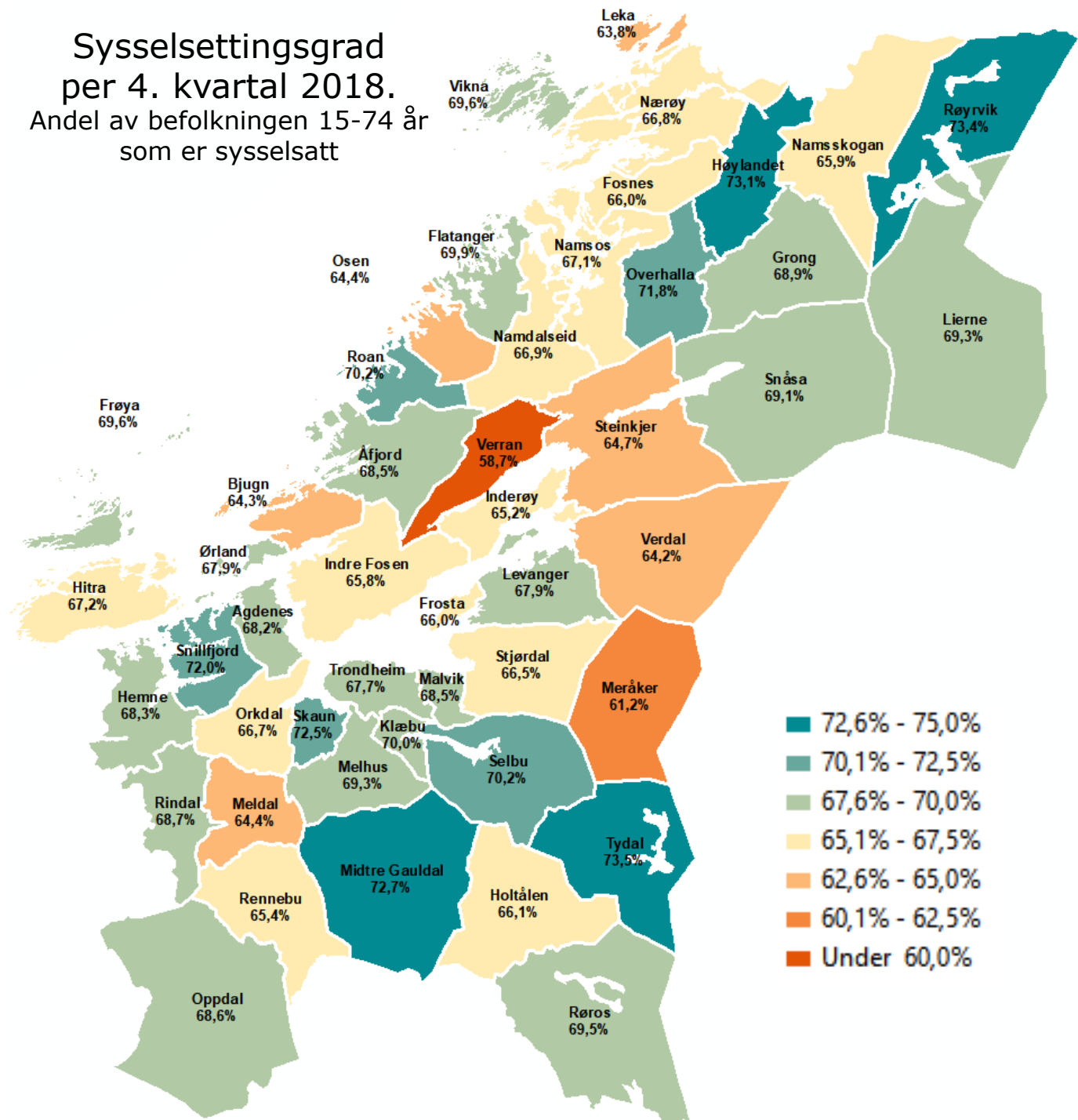

Sysselsettingsgrad etter utdanningsnivå per 4.kvartal 2018.

Trøndelag, 20-66 år

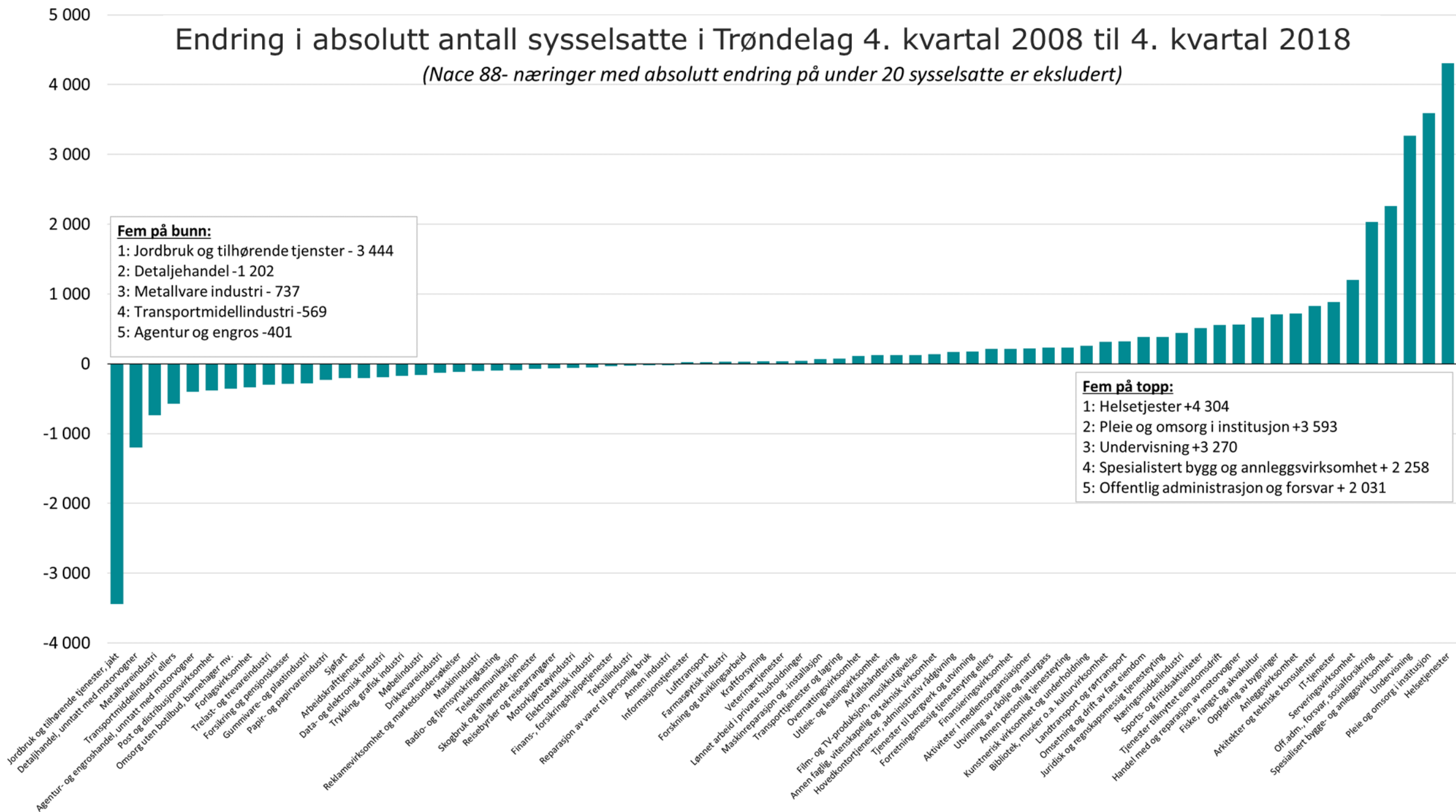

Sysselsettingsgrad per 4. kvartal 2018.
Andel av befolkningen 15-74 år som er sysselsatt

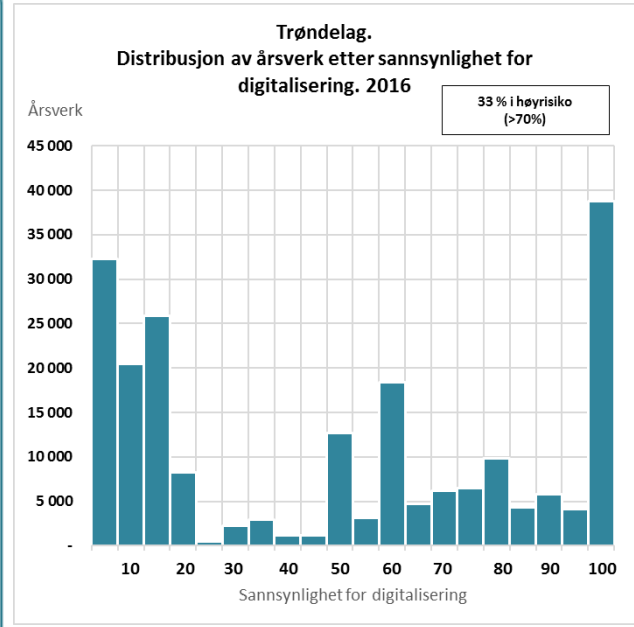
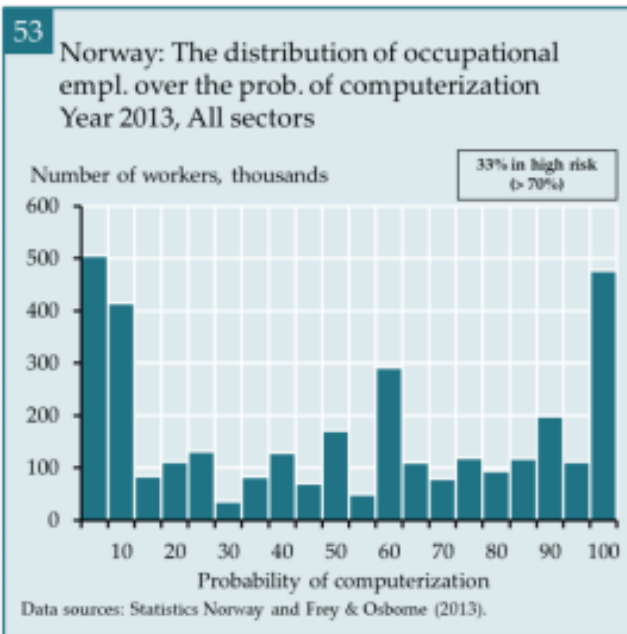

Endring i absolutt antall sysselsatte i Trøndelag 4. kvartal 2008 til 4. kvartal 2018

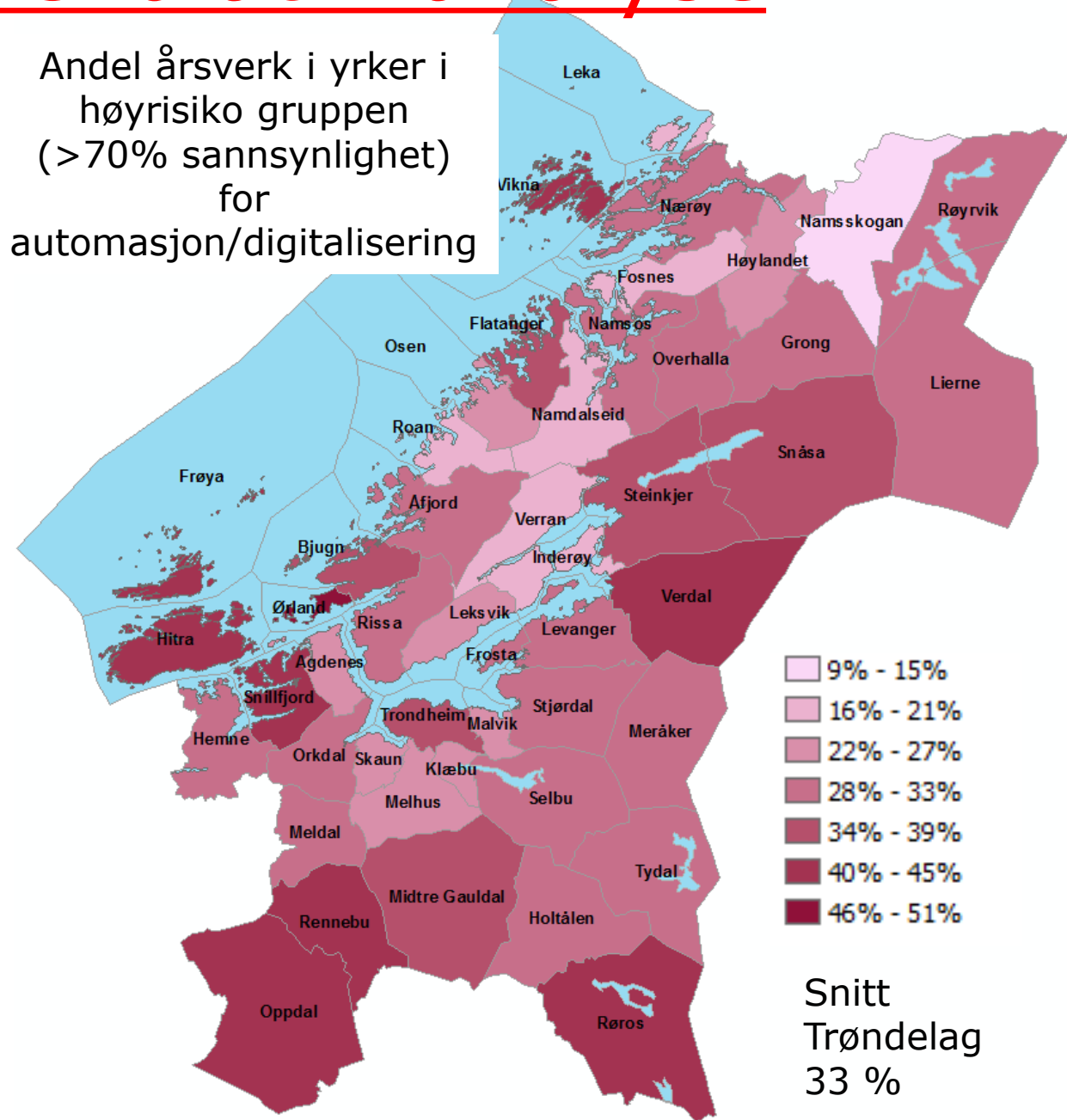
(Nace 88- næringer med absolutt endring på under 20 sysselsatte er ekskludert)

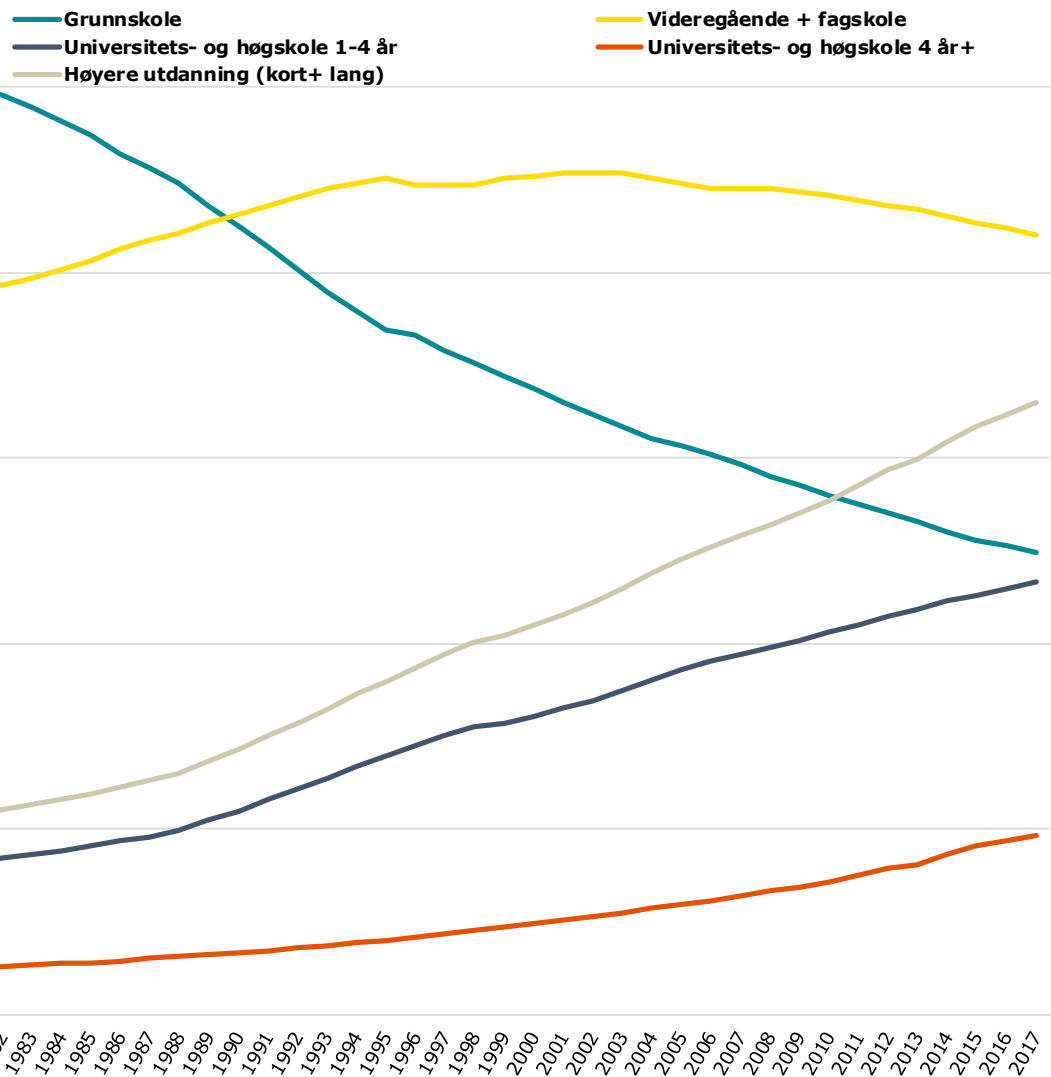
Advarsel – meget spekulativ analyse

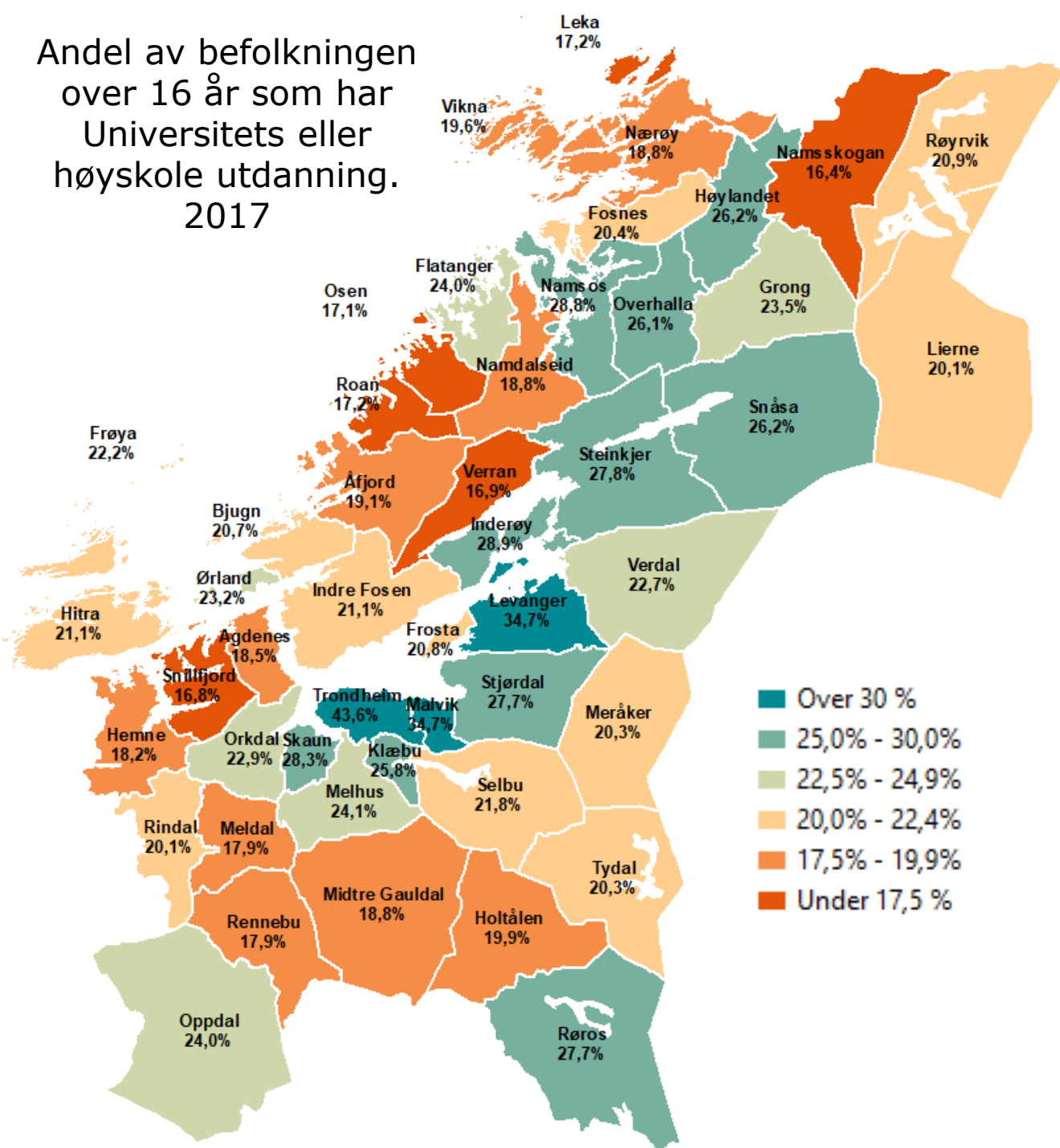
Andel årsverk i yrker i høyrisiko gruppen (>70% sannsynlighet) for automasjon/digitalisering

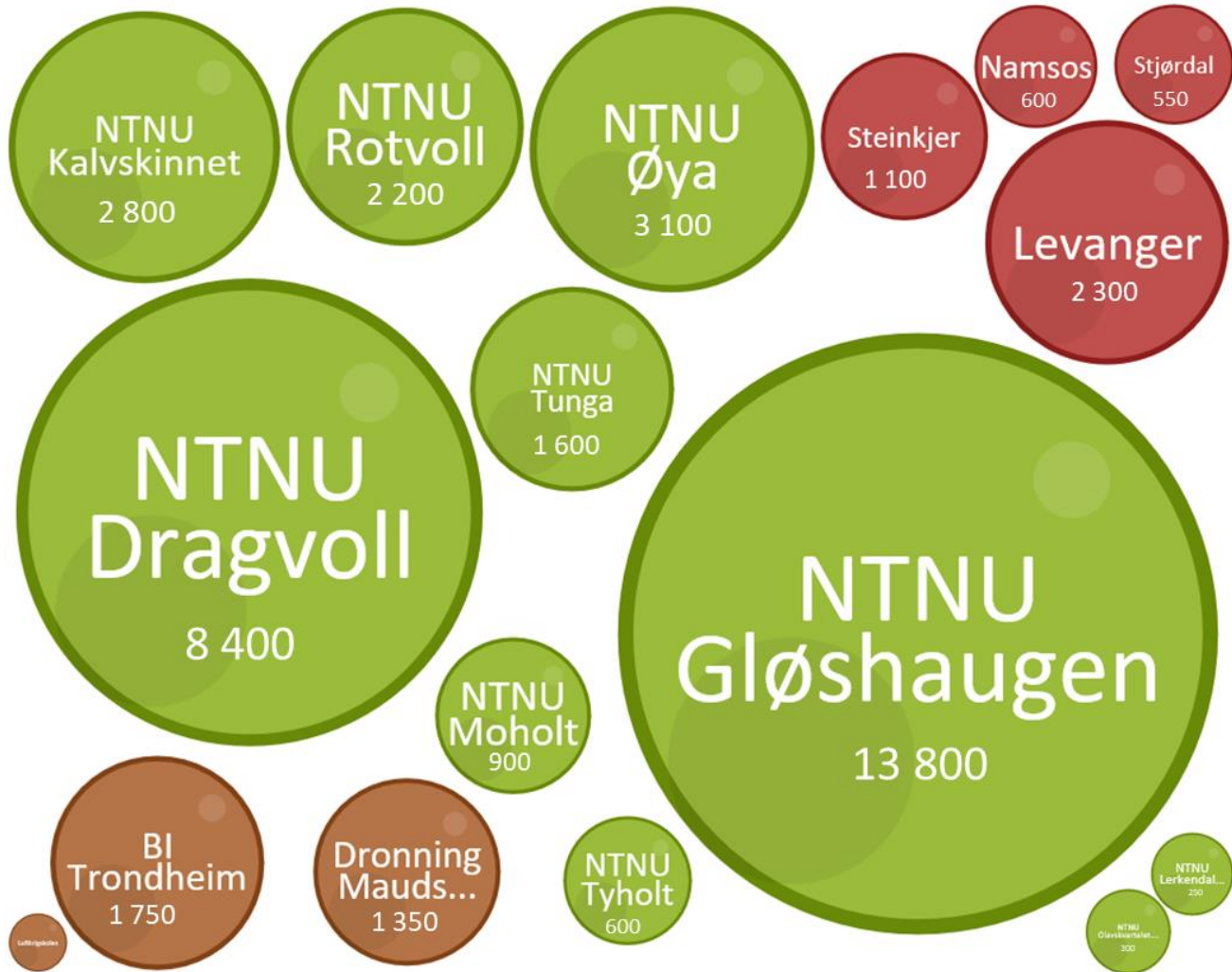
Endring i utdanningsnivået til befolkningen i Trøndelag i perioden 1980-2017

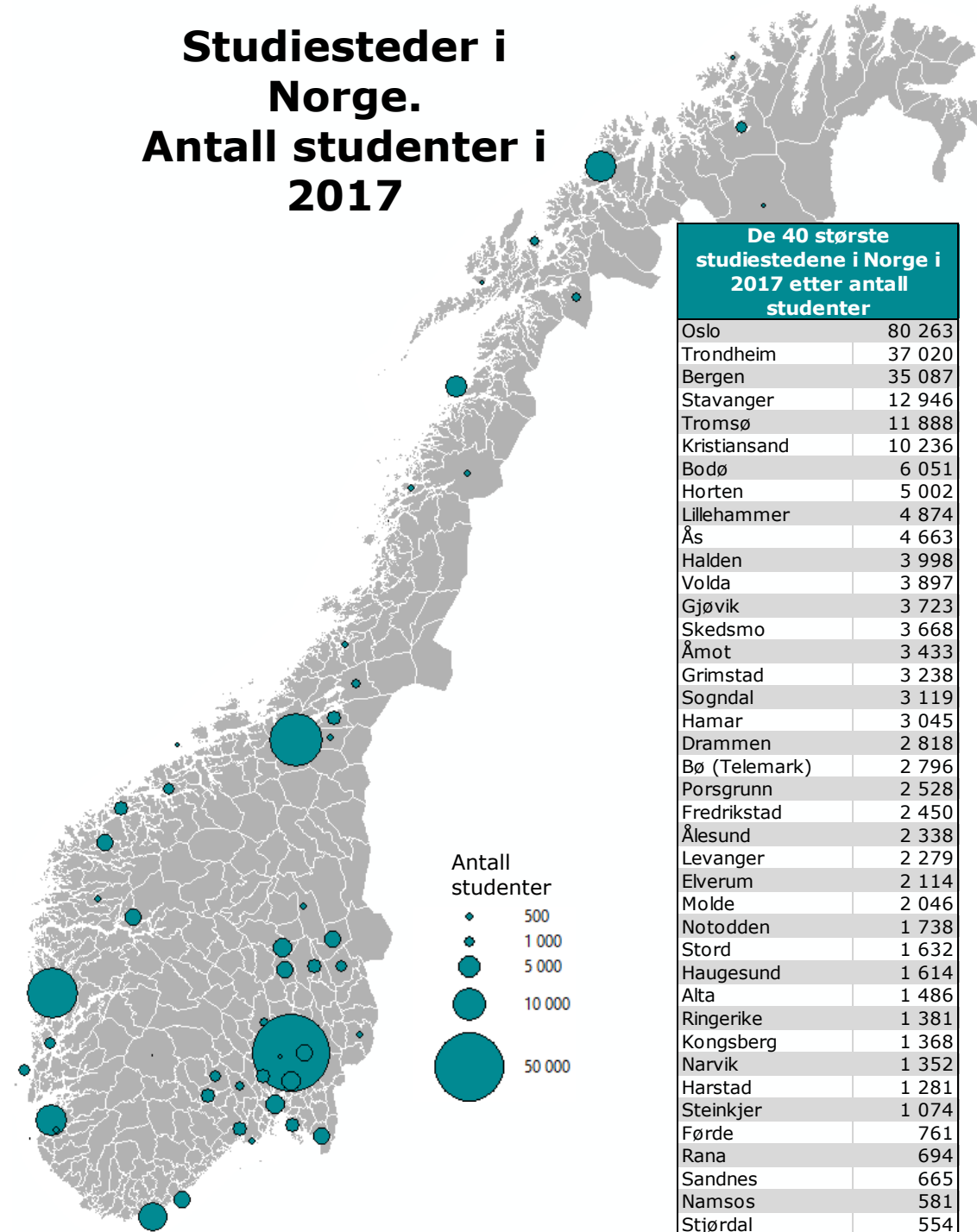
Andel av befolkningen over 16 år som har Universitets eller høyskole utdanning. 2017

Antall studenter ved de ulike campusene i Trøndelag i 2017

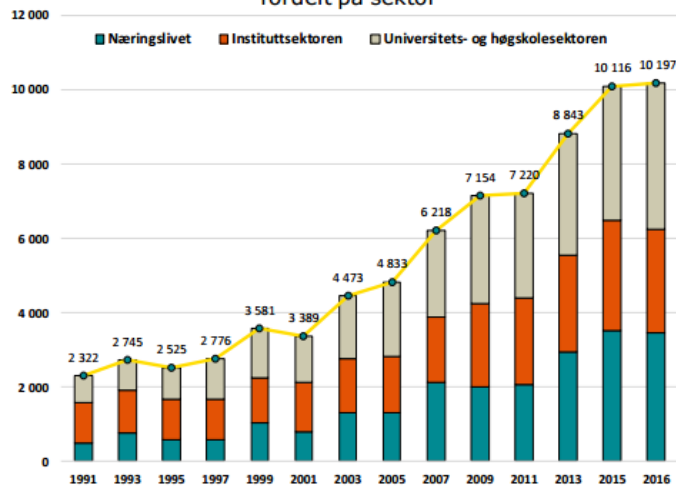
Studiesteder i Norge. Antall studenter i 2017

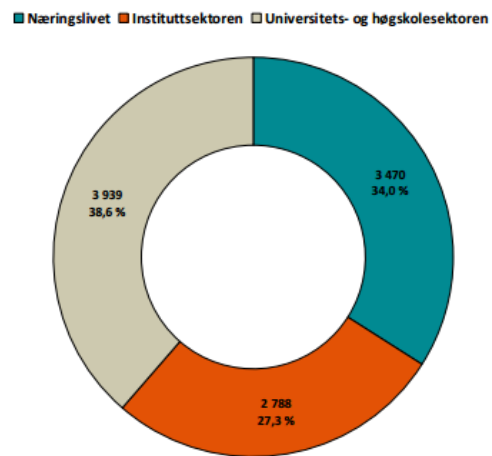
De 40 største studiestedene i Norge i 2017 etter antall studenter

Oslo	80 263
Trondheim	37 020
Bergen	35 087
Stavanger	12 946
Tromsø	11 888
Kristiansand	10 236
Bodø	6 051
Horten	5 002
Lillehammer	4 874
Ås	4 663
Halden	3 998
Volda	3 897
Gjøvik	3 723
Skedsmo	3 668
Åmot	3 433
Grimstad	3 238
Sogndal	3 119
Hamar	3 045
Drammen	2 818
Bø (Telemark)	2 796
Porsgrunn	2 528
Fredrikstad	2 450
Ålesund	2 338
Levanger	2 279
Elverum	2 114
Molde	2 046
Notodden	1 738
Stord	1 632
Haugesund	1 614
Alta	1 486
Ringerike	1 381
Kongsberg	1 368
Narvik	1 352
Harstad	1 281
Steinkjer	1 074
Førde	761
Rana	694
Sandnes	665
Namsos	581
Stjørdal	554

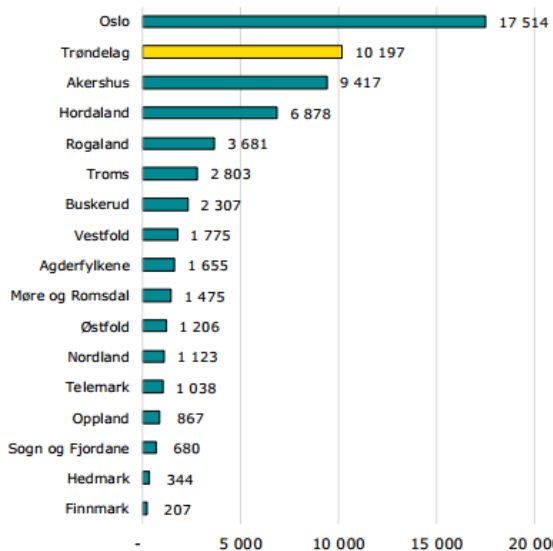
Fou utgifter (mill. kr.) i Trøndelag 1991-2016 fordelt på sektor

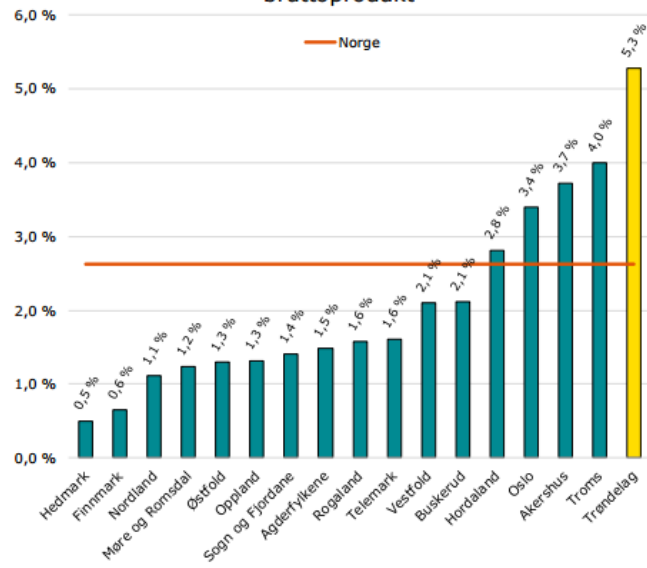
FoU utgifter (mill. kr.) i Trøndelag i 2016

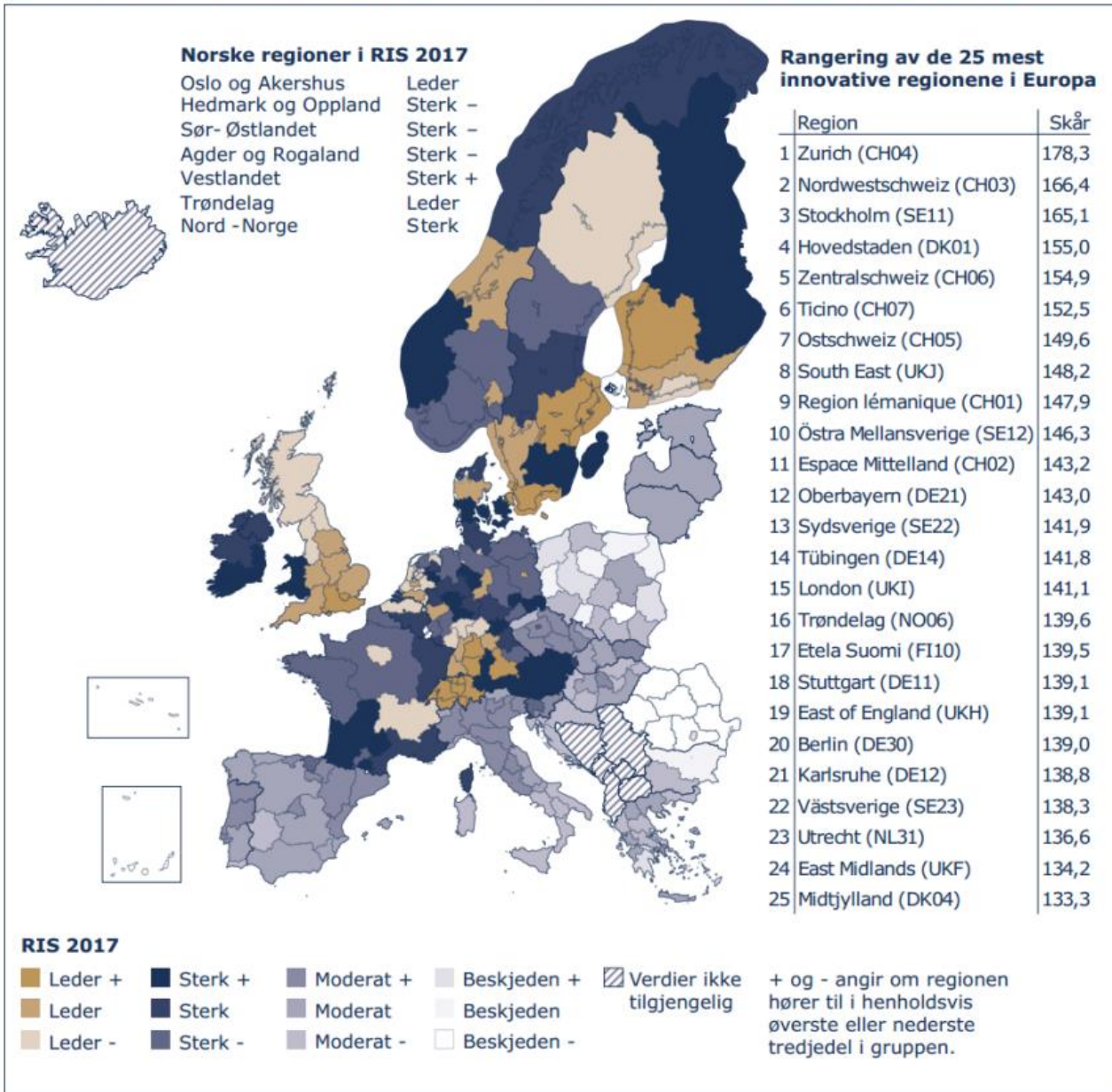
Totale FoU-utgifter (mill. kr) per fylke 2016

Totale FoU-utgifter i 2016 som andel av bruttoprodukt

Regionale variasjoner i innovasjonsaktivitet i EUs Regional Innovation Scoreboard 2017.

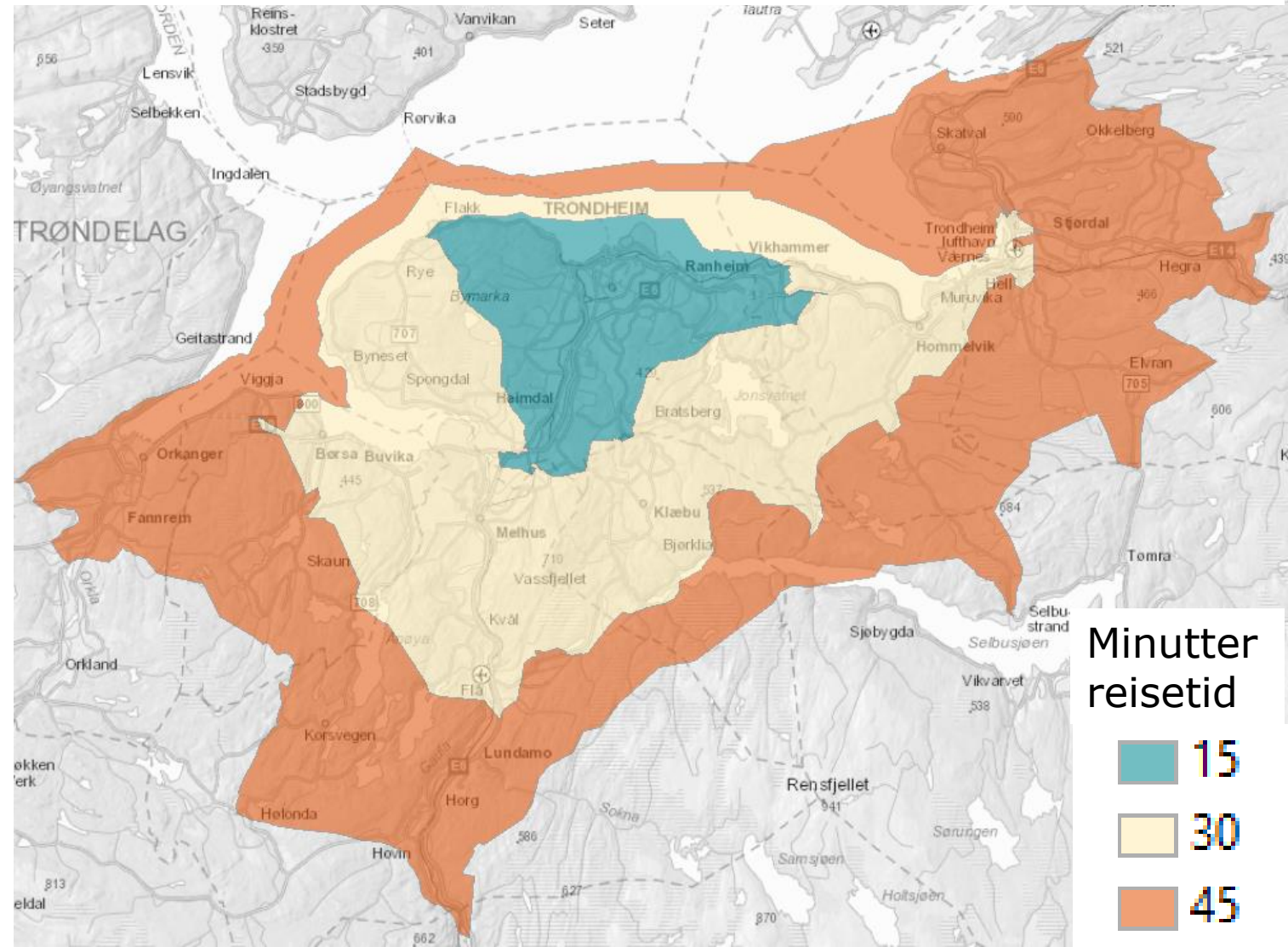

Reisetidsanalyse fra utvalgte Rådhus

	Befolkning innen		
	15 minutter	30 minutter	45 minutter
Trondheim	192 530	235 506	269 934
Stjørdal	28 504	145 618	266 257
Orkdal	13 033	35 700	239 496
Midtre Gauldal	6 312	14 702	95 174
Levanger	25 125	38 763	73 788
Verdal	23 306	46 977	62 438
Steinkjer	20 253	39 722	61 528
Namsos	12 977	16 741	19 274
Grong	2 397	7 221	14 021
Røros	5 636	7 948	10 989
Ørland	6 054	8 942	10 297
Indre Fosen	4 928	7 196	10 262
Oppdal	6 535	7 483	9 839
Hitra	2 529	7 267	9 510
Nærøy	2 706	8 505	9 243
Hemne	3 716	4 645	7 335
Åfjord	2 296	3 238	7 290

Reisetidsanalyse Trondheim

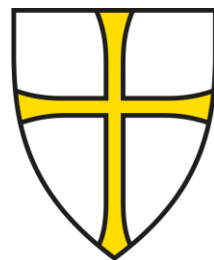

Diskusjonspunkter

- Hvilke tema mener hovedutvalget det er viktig å fokusere på i arbeidet med planstrategien?
- Hvilke utfordringer ser dere for Trøndelag i den kommende perioden?
- Hva ønsker/trenger dere mer kunnskap om?

Noen dilemmaer man ser fra kunnskapsgrunnlaget:

- Hvordan nå klimamål uten at man reduserer verdiskapingen? Grønt skifte – nye næringer...
- Ulik retning for de ulike delene av Trøndelag – Havbruksnæringen var en game-changer for kysten – finnes det noe lignende for innlandet? Hva kan vi lære av utviklingen på kysten?
- Distriktene i Trøndelag produserer mye råvarer, andre deler av landet/verden står for mye av foredlingen. Er det næringer hvor vi kan bevege oss lenger opp i verdikjeden?
- Automasjon og digitaliserer - potensiale for nye næringer, men også store omveltninger i en del eksisterende næringer.
- Velstanden øker – men det gjør også forskjellene.

Trøndelag fylkeskommune

trondelagfylke.no | fb.com/trondelagfylke

Kollektivtrafikk, befolkning og arbeidsplasser i Trondheim

